

primorski

dnevnik

I TRST

P.P. 126
66001 KOPER

OSREDNJA KNJIZNICA

8554 AA

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 500 lir - Leto XXXIX. št. 193 (11.609)

Trst, petek, 19. avgusta 1989

Sicer nepomembno srečanje, kateremu je SZ pripisala velik pomen

Srečanje Andropova z ameriški senatorji znak popuščanja napetosti med SZ in ZDA

SZ ne bo uporabila protisatelitskih raket
Večja pripravljenost na ženevskih pogajanjih

Na sliki (teletoto AP) Andropov z ameriški senatorji.

se bodo zavedali razlike med sedanjim in bodočim stanjem, je še poudaril Andropov, ki pa je tudi izrazil prepričanje, da je na ženevskih pogajanjih še možen sporazum, če bodo ZDA pokazale interes za pošten sporazum na enakopravni ravni. Nihče pa ne more računati, da bo SZ pristala na rešitve, ki bi ogrožale njeno varnost, je še pristavil Andropov.

Na sliki (teletoto AP) Andropov z ameriški senatorji.

Jalov postopek proti Gelliju

ŽENEVA — Zvezno sodišče v Lausannu bi moralo danes zjutraj odločiti o zahtevi italijanskih oblasti po izročitvi velikega mojstra lože P2 Licia Gellija. Njegovi zagovorniki pa so zahtevali naj sodniki obravnavo odložijo, ker Gellija ne bo zraven in se ne bo mogel zagovarjati. Argumentacija je nekoliko iz trte izvita, saj je Gelli prostovoljno pobegnil iz ženevskega zapora.

Ostaja vsekakor dejstvo, da bo sleherni sklep lausanskega ostal brzokone brez posledic, saj je Gelli že zdavnaj zapustil švicarsko ozemlje in ga torej švicarske obla-

sti v nobenem primeru ne bodo mogle izročiti italijanskim. Milanski preiskovalci, ki se ukvarjajo z zadevo Banco Ambrosiano in s tem v zvezi tudi z Gellijem, so se za sedaj sprijaznili z dejstvom, da Gellija ni več v Švici in ga torej slednja ne bo mogla izročiti. Upajo pa, da jim bodo švicarski sodniki poslali vsaj dokumentacijo, ki so jo zaplenili Gelliju, ko so ga aretirali v neki švicarski banki, ko je skušal priti do svojega tekočega računa z 200 milijoni dolarjev.

NA 2. STRANI

V J... še mnogo turistov

BEOGRAD — Turistična sezona se sicer končuje, vendar pa je obisk gostov še vedno velik. To potrjujejo tudi najnovejše ocene Turistične zveze Jugoslavije, po katerih v Jugoslaviji letuje milijon 20 tisoč gostov, od tega 580.000 tujih.

Devizni prihodek od turizma pospešeno narašča. Od začetka leta do 20. julija je dosegel vrednost 377,4 milijona dolarjev in je po podatkih Narodne banke Jugoslavije za 39 odstotkov presegal lanskoletni prihodek. (dd)

Manj Jugoslovanov v tujino

BEOGRAD — Jugoslavlani so v šestih mesecih letos nekaj več kot trimilijonkrat prestopili mejo. Število prehodov je bilo kar za 62 odstotkov manjše kot v istem obdobju lani, ko so zabeležili 7,9 milijona potovanj v tujino. V prvem polletju so na mejnih prehodih proti Avstriji zabeležili 2,1 milijona prestopov, proti Italiji 338 tisoč in proti Grčiji samo 22.500. V primerjavi z istim lanskim obdobjem se je število potovanj v Avstrijo zmanjšalo za 37, v Italijo za 88 in Grčijo za 92 odstotkov.

Po nekajdnevem navideznem premirju

Francija krepi čete v Čadu

NDJAMENA — Francoska vojaška prisotnost v Čadu se čedalje bolj krepi, kar bi znalo imeti težke posledice za to državo. Prav od včeraj se svesta vest s francoskega obrambnega ministrstva, da bo Francija poslala v Čad svojega generala, ki bo zadolžen za koordinacijo vojaške kontingenta v tej bivši koloniji. Poleg tega je včeraj odpotovalo v Afriko 453 marincev, ki se bodo nastanili v Bangaju in nadomestili francoske vojaške, ki so odpotovali v čadsko prestolnico.

Predsednik obrambne komisije francoskega parlamenta Louis Darinot je izjavil, da bodo vojaki »nekakšna rezerva ob meji s Čadom, vendar se jih najbrž ne bodo poslužili. Je pa to dokaz moči Francije, ki »hoče s svojim orožjem zagotoviti varnost v Čadu«. Francoski predstavnik pa ni hotel povedati, koliko francoskih padalcev je v Čadu, pripomnil je le, da bo »njihova prisotnost spodbudila diplomatsko rešitev«. Po nekaterih računih pa naj bi bilo v državi kar 3 tisoč francoskih vojakov.

Sicer pa vlada na »bojnem polju« že nekaj časa navidežno zatišje. Zato

se je pozornost opazovalcev preselila v Tunizijo, kjer je libijski predsednik Gadafi pravkar končal dvodnevni uradni obisk. Gadafi se v svojih izjavah seveda ni izognil obravnavi čadskega vprašanja. Obsodil je ravnanje ZDA, ki izrabljajo čadsko krizo, da »utrdijo svoje postojanke v tem delu Afrike in terorizirajo Libijo«. Gadafi je poleg tega prvič uradno priznal, da je bil v neposrednem stiku s Francijo in skušal najti miroljubno rešitev za državljansko vojno, ki traja v Čadu že 18 let.

Pridobitev za cvetličarje

Cvetličarski center na Proseku je začel delovati. V štirih toplih gre-dah se opravljajo zadnja dela, nakar bodo v njih posadili nagelne in gerbere, medtem ko bodo začeli gojiti vrtnice v marcu prihodnjega leta. Glavni namen centra, v katerem sta v tem tednu začela delati tudi dva slovenska mladeniča iz Zagradca, je eksperimentiranje na cvetličarskem področju: opravljali se bodo sortni poskusi ter preverjala tehnika gojenja. Rezultati teh preizkusov bodo na razpolago domačim cvetličarjem, ki bodo v centru prejeli vso tehnično pomoč. Kmetijski izvedenec centra nam v pogovoru potrjuje, da na kraškem grebenu obstajajo odlični klimatski pogoji za cvetličarstvo, obstajajo pa tudi težave urbanističnega značaja.

V Trstu so aretirali človeka, ki je omogočil Calvijev beg iz Italije

TRST — Morda bo tržaškimi preiskovalcem uspelo v prihodnjih dneh razvozlati nekatere aspekte afere Calvi, vsaj tiste, ki zadevajo njegov beg iz Italije. Preiskovalci so namreč včeraj popoldne aretirali človeka, ki je bil znan časnikarjem in širšemu občinstvu z vzdevkom »plavalasec« in ki naj bi skupaj s Silvanom Vittorjem pomagal milanskemu bankirju, da je ilegalno odšel v Jugoslavijo in nato v Celovec, od koder je odletel v London, kjer so potem našli njegovo truplo pod znanim londonskim mostom »črnih menihov«.

Do aretacije je prišlo baže po naključju. Tako je vsaj povedal namestnik tržaškega državnega pravdnika dr. Oliviero Drigani maloštevilnim časnikarjem, ki jih je povabil v svojo pisarno. Novinarja našega dnevnika med temi redkimi izbranci ni bilo. Kaže vsekakor, da so preiskovalci preverjali izjave nekoga bankrotiranega trgovca, ki je še pred desetimi meseci povedal finančnim stražnikom, da nekdo pri-

pravlja pobeg Licia Gellija, do katerega bi po njegovih izjavah moralo priti s pomočjo helikopterja. Njegovim izjavam takrat niso pripisali prevelikega pomena, ko pa je Gelli v resnici pobegnil so se tega pričevanja spomnili in hoteli od možakarja vedeti kaj več. V tem nadaljevanju preiskave je prišlo do ugotovitve identitete »plavalasca«, ki je za sedaj strogo tajna, saj upajo preiskovalci, da bodo z njegovo pomočjo aretirali še eno osebo, ki naj bi bila vpletena v Calvijev beg iz Italije. O »plavalascu« Silvano Vittor ni nikoli omenil, čeprav je bilo iz drugih pričevanj znano, da sta Vittorja v noči med 11. in 12. junijem lani pred njegovo hišo v Trstu čakali, poleg Calvija in Pellicanija še drugi dve osebi, od katerih naj bi bila ena skoraj gotovo ta »plavalasec«. Z aretacijo »plavalasca« je tržaško sodstvo prišlo do dokaj dragocene dokumentacije, o kateri se za sedaj ne ve nič, ki pa jo bo dr. Drigani čim prej izročil svojim milanskim kolegom.

Devet Italijanov umrlo v Arizoni

NEW YORK — Dve italijanski družini, skupno devet oseb, je izgubilo življenje v letalski nesreči v Arizoni (ZDA), ko je letalo, s katerim so se vozili iz za sedaj še nepojasnjenih vzrokov strmoglavilo na tla. Gre za štiri odrasle in za pet otrok.

Prizadevanja za združitev odporniških sil v Afganistanu

RIM — Na pobudo bivšega afganistanskega kralja Zahera Shaha so se dni v Rimu sestali voditelji treh od sedmih afganistanskih odporniških gibanj in nekaj predstavnikov tamkajšnje opozicije. Novico je po štiri-dnevni razpravi tisku posredoval Assefy Homayon, ki je koordinator odporniških sil v Afganistanu.

Voditelji treh protisovjetskih odporniških gibanj so se odločili spodbuditi proces združevanja vseh opozicijskih sil in v najkrajšem času sklicati pravljali tudi o možnosti ustanovitve vlade v azilu. O odsotnosti voditeljev preostalih štirih afganistanskih odporniških gibanj se Homayon ni izrazil.

Sestanek je sklical bivši afganistanski suveren, ki pa se ga osebno enotno predstavništvo za koordinacijo protisovjetske vojaške akcije, ki naj bi si po možnosti pridobilo tudi mednarodno priznanje. Sicer pa bivši kralj, ki ga je leta 1973 z državnim udarom vrgel s prestola njegov bratranec Daud, na vse kriplje trdi, da ne namerava prevzeti vodstva bodočega tele-ta in da je njegov namen le pomagati v svojstvu združevalnega elementa na in da je lahko nudi določena jamstva za bodoče mednarodne odnose novega organa.

Plavalci pripravljani

Kar 800 plavalcev in plavalk iz 29 držav se bo udeležilo letošnjega, 16. evropskega prvenstva v plavanju, ki bo v Rimu. Danes bo svečano odprte te velike plavalne prireditve, ki je že tretjič v Italiji (prej v Bologni in Turinu). Jutri in pojutrišnjem bodo na sporedu tekme v vaterpolu in v skokih v vodo, od ponedeljka pa se bodo začela tekmovanja v plavanju.

Kot vselej v zadnjih letih bodo imeli tudi na tem EP glavno besedo plavalci SZ in plavalke NDR. Strokovnjaki celo menijo, da bi lahko Vzhodne Nemke pobrale kar vse zlate kolajne, saj so te odlične plavalke

ne samo najboljše v Evropi, temveč tudi v svetu. V moški konkurenci bodo sovjetski plavalci verjetno pobrali levji delež kolajn, vseeno pa je med moškimi pričakovati srditejši in bolj izenačen boj, v katerega bodo posegli Zahodni in Vzhodni Nemci. Italijani ter tudi Jugoslovani, brata Petrič.

Rimsko evropsko prvenstvo pa bo verjetno tudi pokazalo, da se razlika med evropskimi in odličnimi ameriški plavalci manjša. Evropejci, z izrednim Saljnijkovom na čelu, že imajo toliko dobrih plavalcev, da v marsikateri disciplini ogrožajo Američane.

Izredno zanimivo pa bo tudi turnir v vaterpolu, v katerem se obetajo ostri boji in kjer ima tudi Italija možnost, da osvoji eno od kolajn.

Kaj mislijo goriški naročniki o novem Primorskem dnevniku

ANKETA NA 9. STRANI

Andreotti o izvajanju južnotirolskega «paketa»

BOCEN — Italijanski zunanji minister Giulio Andreotti, ki se mudi na krajših počitnicah v Meranu, je v nekem intervjuju govoril tudi o izvajanju južnotirolskega «paketa». Dejal je, da bo mogoče v kratkem času odobriti še preostali dve določili, v zvezi z rabo jezika in z ustanovitvijo boccenske sekcije deželnega upravnega sodišča, ker se je o teh vprašanjih že izrekla paritetna komisija. Po Andreottijevem mnenju bo s tem formalno končan italijansko - avstrijski spor o zaščiti nemške manjšine.

Italijanski izvedenci povabljeni v ZDA

MILAN — Še pred Sevesom je v raznih državah Amerike prišlo do okuženja z dioksinom. Zato so Združene države Amerike povabile tri italijanske izvedence, ki jim je bila poverjena naloga bonifikacije z dioksinom okuženega področja pri Sevesu, da bi s svojim znanstvenim in tehničnim znanjem lahko prispevali k vzpostavitvi ponovnega naravnega ravnovesja v prizadetih državah. Italijanski izvedenci se bodo v Ameriki mudili od 23. avgusta do 1. septembra in bodo tu imeli vrsto predavanj pri posebnih vladnih komisijah in na raznih univerzah. Predvidevano je tudi srečanje z ameriški izvedenci tega področja.

Giovanna Lombardi zopet v zaporu

RIM — Včeraj so ponovno aretirali odvetnico Giovanna Lombardi, ki je bila od marca letos v hišnem priporu, potem ko je «sodišče svobode» sprejelo njen priziv proti aretaciji. Do včerajšnje aretacije je prišlo po razsodbi kasacijskega sodišča, ki je na zahtevo tožilca Amata potrdilo za Lombardijevo obtožbo sodelovanja pri oboroženem uporu proti državi in sodelovanja v oboroženi tolpi. Lombardijeva je kot obtožnica vpletena v tretjo preiskavo o ugrabitvi in umoru Alda Mora.

TRBIŽ — Včeraj so jugoslovanske oblasti izročile italijanskim 24-letnega Cesidia Farina, ki je 20. julija zbežal iz zapora v Turinu in so ga pred dnevi aretirali v Ljubljani.

Dodd o sodelovanju med ZDA in SFRJ

BEOGRAD — Senatorja ameriškega kongresa in člana zunanje političnega odbora Christopherja Doda, ki je bil na tridnevem obisku v Jugoslaviji, so seznanili z ukrepi, ki jih je Jugoslavija sprejela za uresničitev dolgoročnega programa stabilizacije in uravnoteženja plačilne bilance s tujino. Posebej so govorili o nadaljnjem dvostranskem sodelovanju med Jugoslavijo in ZDA ter o tem, da je treba odpraviti sedanji zastoj v odnosih med državama. Senator Dodd se je pogovarjal tudi s članom ZIS Jankom Smoletom, ki ga je seznanil o kreditiranju in ukrepih, ki jih je sprejela Jugoslavija za pravočasno vračanje dolgov tujini. (dd)

Paznik, ki je pomagal Gelliju ostane vsaj še tri mesece v zaporu

ZENEVA — Švicarsko sodišče, ki se ukvarja s pobegom velikega mojstra Licia Gellija iz zapora je včeraj zjutraj razpravljalo o primeru Edouarda Ceresa, jetniškega paznika, ki je omogočil Gellijev beg. Sodišče je sklenilo podaljšati preventivni zapor za Ceresa za nadaljnje tri mesece, da bi onemogočilo morebitno potvarjanje dokazov. Pred razpravo je državni pravnik Raymond Foex podal daljše poročilo o dinamiki bega, kar pa ni prispevalo kdove kako večji jasnosti vse zadeve. Edini nov element, ki izhaja iz Foexovega poročila je ta, da je Gelli zbežal v Francijo skozi mejni prehod Moniaz, ki je oddaljen le dva kilometra od zapora v Champ Dollonu.

Mejo je prekorčil, kot je bilo že znano, v dostavnem vozilu paznika Ceresa, nekaj kilometrov po meji na francoskem ozemlju pa sta oba prestopila v opel, ki ga je Ceresa vzel v najem nekaj dni prej. S tem avtom je Ceresa odpeljal Gellija v Annecy, od koder je slednji nadaljeval svoj beg s helikopterjem. Foex je izrazil prepričanje, da Ceresa ni bil edini, ki je pomagal Gelliju pri njegovem mnenju. Zato je zahteval, naj sodišče podaljša preventivni zapor za paznika, saj bo policija morala preveriti še celo vrsto okoliščin. Za njim je spregovoril Ceresov zagovornik Farina,

ki je skušal dopovedati sodišču, da so Gelli, njegovi delavci in družina postopoma popolnoma omrežili z denarjem, še bolj pa z obljubami lahkega zaslužka v boji. Prvič je Ceresa prenesel Gellijevo pismo ženi, nekaj dni kasneje je v postnem predalu našel ovojnik, v kateri je bilo 3.000 frankov in na kateri je bilo napisano «za deklico». Takrat se je začelo in Ceresa je skupaj prejel od Gellija in njegovih pajdašev kakih 20 do 23 tisoč frankov.

Švicarski tisk medtem ugiba, kam je Gelli lahko zbežal. Lausanski «Tribune le matin» zatrjuje, da je zbežal v Rim. Včerajšnji dnevnik «Suisse» pa trdi, da kjer ima veliko podporo. Zenevski «Suisse» pa trdi, da bi Gelli utegnil biti na otoku Saint-Honorat v Srebrnem morju, kjer naj bi bil gost v nekem samostanu. Šef ženevske policije pa je sporočil, da bo imel danes zjutraj v nekem ženevskem hotelu tiskovno konferenco. Kaj bo povedal na tiskovni konferenci, ni znano, vendar je marsikdo izrazil presenečenje ob dejstvu, da bi ob isti uri moralo zvezno sodišče razpravljati o italijanskih zahtevih po Gellijevi izročitvi.

Na sliki (teletext AP): pilot helikopterja prikazuje, kako si je Gelli zakrival obraz.

Novi izsledki preiskave o atentatu na Chinnicija

PALERMO — Preiskava o atentatu na Rocca Chinnicija, katerega je mafija ubila 29. julija (ubita sta bila tudi dva karabinerja in vratar stolpnice, v kateri je sodnik prebival), zadobiva čedalje širše okvire. Preiskovalni sodnik Sebastiano Patanè je včeraj zaslišal Vincenza Rabita in Pietra Scarpisa, trgovca s pohištvo, ki ju je policija aretirala 3. t.m. O izsledkih zasliševanja sodnik ni hotel dati nobene izjave.

Prava polemika pa se je razvnela šele popoldan, ko je sodnik obtožil kronista palermškega dnevnika «Giornale di Sicilia» Franca Nicastro in Francesca La Licato kršenja zakona o tajnosti preiskave. Patanè pravi, da so vesti, ki sta

jih kronista objavila, bolj koristile mafiji kot pa pravici. Svojo misel pa je še popravil z izjavo: «Gre tudi za način opravljanja novinarskega poklica, ki lahko pomeni sodelovanje z mafijo.» Po zasliševanju, na katerem sta se novinarja večkrat poslužila pravice, da ne odgovarjata na vprašanja, sta kronista z ogorčenjem ovrgla vsakršno sum. Na njuno stran je stopila tudi sicilska zveza novinarjev, ki v svojem komuniciraju pravi, da je bil Patanè, če ne drugega, «vsaj skrajno netakten».

V zvezi z bojem proti mafiji pa gre med včerajšnje dogodke vključiti še nekaj: karabinerji so aretirali 30-letnega Giuseppa Radunanza, ki je eden glavnih sodelavcev Raffaella Cutola.

V štirih dneh dolar padel za 3 odstotke

RIM — Dolar še vedno drsi navzdol. Na včerajšnjem fiksingu je italijanska uradna kotacija ameriške valute znašala 1566,50 lire za en dolar, sproti 1573,25 predvčerajšnjim. Z včerajšnjim dnevom je dolar zdrsnil na isto raven, kjer je bil 29. julija. V zadnjih štirih dneh je ameriška valuta padla od rekordnega «vrha» (1620,25) 11. avgusta za 3,3 odstotka.

Značilnost teh zadnjih dni pa so dnevna nihanja, kar pomeni, da so tržišča emocionalna in živčna. 11. avgusta so na samo enem sklicu dolar beležili porast za 0,8 odst. V zadnjem razdobju, ko je drsel navzdol, je dolar izgubil vsak dan skoraj 1 odst. vrednosti.

Kar se je dogajalo v Italiji, je verna slika dogodkov na zahodnoevropskem tržišču. Tudi v tem primeru je šlo večkrat za izrazita nihanja.

Večkrat so operaterji izgubljali živce, ker si niso znali pojasniti vzrokov. Nekateri so trdili, da dolar pada zaradi gibanja denarne mase v ZDA, drugi zaradi čakanja na sklepe ameriške zvezne rezervne banke. Pa so bile še domneve o možnostih znižanja proračunskega primanjulja v ZDA itd. Dnevna nihanja pa so si razlagali s pokrivanjem spekulacijskih pozicij, ali pa z nakupi ameriške valute, ki so postali ugodni.

Pri tem je največ pridobila marka. Predsednik Bundesbanka Helmut Kohl je izjavil, da marka ne potrebuje zdravil za okrepitev. Sedanj položaj je popolnoma drugačen od tistega v letih 1980-1981, ko je morala Bundesbank kupovati velike količine dolarjev, da bi zaščitila svojo valuto. Cene sušne, plačilna bilanca je uravnovešena in ni nezaupanja v nemško valuto.

Preprečiti izseljevanje s Kosova

PRISTINA — Na Kosovu morajo ostati vsi, ki so že tam, tja pa morajo priti tudi strokovnjaki, kmetje, delavci, dijaki, študentje iz vseh krajev Jugoslavije. To zahtevajo številna kosovska vodstva.

Druga okolja pozivajo, naj pomagajo Kosovu zaustaviti izseljevanje Srbov in Črnogorcev in naj bi pokrajini hkrati pomagali z izkušenimi strokovnjaki, ki so sodobnemu kosovski gospodarstvu danes bolj potrebni kot kdajkoli prej.

Dejstvo je, pravijo na Kosovu, da je osamljen primer monterjev mari-borske Hidromontaže, izvajalcev glavnih del na enem od največjih objektov v pokrajini Feromiku v Glogovcu, ki so sklenili, da bodo tudi po otvoritvi tega objekta ostali na Kosovu in skrbeli za njegovo vzdrževanje. Težko je poiskati drugi tak primer, ampak je, žal, prej mogoče govoriti o obratnih stremeljenjih. Nekatera okolja, kot kaže, spodbujajo odhod

strokovnjakov s Kosova. Pokrajino so zapustili zdravniki, inženirji, doktorji znanstvenih ved — ljudje, ki so imeli dobro delo, visoke osebnostne dohodke, hišo ali stanovanje.

Ostaja upanje, da bo odhodov vse manj in da se bo končno začelo vračanje na Kosovo. Nedvomno je, da strokovnjaki lahko prispevajo k razvoju dela in ustvarjalnosti v gospodarstvu, posebej v sodobni industriji, ki lahko na temelju neizčrpnega naravnega bogastva Kosova še kako vpliva na uspešnost celotnega jugoslovanskega gospodarstva. Prebivalci Kosova pa morajo strokovnjakom zagotoviti primerne pogoje za delo in mirno življenje. (dd)

ZIS o čadskih dogodkih

BEOGRAD — Uradni predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve je v zvezi z državljansko vojno v Čadu dejal, da ZIS izraža resno zaskrbljenost zaradi nadaljevanja bratovorne državljanske vojne v neustavljeno Čadu in celotne razmere ocenjuje kot zelo nevarne za mir v tem delu sveta. Vpletenost številnih tujih dejavnikov v čadski problem spodbuja internacionalizacijo spora.

Jugoslavija poziva sprti strani naj ustavita oborožen boj in takoj začeta iskati mirno rešitev problema na temelju pogovorov in narodne pomiritve, ki je edina alternativa za vzpostavitev miru. Jugoslavija obsoja tuje posege, posebej vojaške in poziva zunanje dejavnike naj se prenehajo vmešavati v čadski spor

Nov zločin mafije

PALERMO — V sicilskem mestu se boji med različnimi mafijskimi «družinami» nadaljuje. V palermški gosposki četrti je bil včeraj zjutraj ubit v nekem brivskem salonu 33-letni tesar Gio-cio Misseri. Najeta morila sta mu svoja samokresa namerila v glavo in nato v naglici zbežala na motornem kolesu znanke hoda. Misseri je bil pri priči mrtev.

Gre prav gotovo za poravnava računov med nasprotnimi mafijskimi klanji. Pred letom dni je bil namreč v Palermu ubit Misseri-jev brat Salvatore; takrat so ne-znanci umorili tudi znanega mafijca Salvatora Nerija.

Giacomo Misseri je bil poročen in zapuščal tri otroke.

Craxijevi predlogi za zdravstvo in socialno skrbstvo

RIM — Politiki so na počitnicah in v Rimu bodo vrnil konec meseca, nekateri pa šele sredi septembra. Takrat bo tudi ponovno živela vsa politična dejavnost, vlada pa se bo morala spoprijeti z nekaterimi zelo resnimi problemi, predvsem z gospodarsko krizo. Bettino Craxi je že v svojih programskih izjavah nakazal, v katero smer bo šla gospodarska politika njegove vlade, podrobneje pa je o tej politiki govoril v programskih smernicah, ki jih je dal predsednik vlade razdeliti poslancem in senatorjem. Gre za skupno 73 strani dolga programa, v katerem je govor o skoraj vseh aktualnih problemih italijanske stvarnosti.

Eno od poglavij, ki je tesno povezano z gospodarskimi vprašanji, ker zadeva večje kletenje izdatkov, je poglavje o socialnih vprašanjih, v katerem Craxi navaja kot izhodišče nujnost racionalizacije izdatkov za zdravstvo in skrbstvo po kriteriju, da je treba zadostiti realnim potrebam predvsem manj premožnega prebivalstva. Zato je treba sestaviti natančna in obenem jasna določila, pri čemer pa je treba angažirati tudi družbene sile in jim poveriti njihovo odgovornost. V tem okviru je treba izdelati in uresničiti reformo pokojninskega za-

voda INPS in ločiti pokojninske ukrepe od skrbstvenih posegov.

Osnova sanacije javnih financ je v ustreznih spremembah podeljevanja socialnih podpor. Potrebna je torej korenita reforma pokojninskega sistema s skrcenjem ustreznih izdatkov. Treba bo torej postopoma višati starost, ko grede delavci v pokoj (o tem vprašanju je bilo v zadnjih dneh več polemik, a je predsedstvo vlade pojasnilo da bi vsekakor spremembe ne šle preko 65. leta starosti za moške in 60. leta za ženske, le da bi ta starostna doba veljala za vseh in ne samo za nekatere kategorije), spremeniti kriterije podeljevanja invalidskih pokojnin, nakazovati podpore samo tistim, ki so res potrebni in «poenostaviti» mehanizem o draginski dokladi na pokojnine, tako da bi dejansko ta doklada ne presegla načrtovane stopnje inflacije. V tem okviru bo treba pregledati tudi področje kmetijstva, ki je sedaj močno deficitarno.

Kar zadeva druge podpore bo treba skrciti izdatke za bolezenske dopuste s popolnim izvajanjem že sprejetih določil o boju proti neopravičnim izostankom od dela in s prekinitvijo plače, v primeru kratkih bolezni, s tem da se bo razlika izplačala ob koncu leta.

Vsekakor pa bo treba zagotoviti ostarelim dohodke in torej povečati najnižje pokojnine, a samo za tiste, ki nimajo drugih dohodkov.

Vrsto ukrepov namerava vlada sprejeti na področju zdravstva. Na prvem mestu je preustroj zdravstvenih enot, ki naj bi jih odslej vodili «menežersko» in katerih vodstvo naj bi poverili izključno strokovno usposobljenim kadrom. Stroške za zdravstvo bo treba vsako leto določiti vnaprej in izdelati kriterije za porazdelitev teh sredstev. Vsekakor ostane neomajno načelo, da bodo potrebni sloji prebivalstva še vedno uživali brezplačno zdravstveno oskrbo; kar zadeva prostovoljne bolniške blagajne predvideva vlada davčne olajšave za tiste, ki bi se jih posluževali.

Pri racionalizaciji izdatkov bo treba seveda upoštevati tudi teritorialno razdelitev, tako kar zadeva storitve, investicije v nove objekte in tudi sredstva za delovanje teh objektov. Omejiti bo treba konvencije s privatnimi operaterji in vzpostaviti večje nadzorstvo za preprečevanje nepotrebnih sprejemov v bolnišnice.

Posebno poglavje je namenjeno psihiatrični oskrbi: v njem je poudarjen velik socialni pomen sedanjega zakona o psihiatriji, rečeno pa je tudi, da bo treba odpraviti negativne aspekte,

do katerih prihaja pri izvajanju tega zakonodajnega akta. Prav tako bo treba posvetiti veliko pozornost problematiki handikapiranih, predvsem z ne-črtovanjem šolskega pouka, s poklicnimi zaposlovanjem kadrov, ter z zagotovitvijo zaposlovanja in primernih stanovanj handikapiranih.

Med socialnimi problemi navaja vprašanje Craxijeve vlade tudi stanovanjsko vprašanje, ponovno je torej tu predlog o spremembi zakonodaje, ki naj bi zagotovila, da naj bi imela pravični stanarini, ki naj bi bili manj premožni in ostarele najemnike, če želi, tudi zajemljala lastniku, da lahko, med izplačevanjem polaga s svojim stanovanjem. Poleg tega je v predvidenih več državnih posegov, med katerimi naj omenimo nova sredstva za izboljšanje gradnje in pa ustanovitev posebnih upravnih knjižnic za nakup stanovanja z izredno ugodnimi obrestnimi in kreditnimi pogoji. To pa glavje Craxijevega programa pa se zaključuje z zagotovitvijo, da bo vlada predstavila vsaj zakonski osnutek o zemljiščih, osnutek, ki naj bi vseboval tudi določila o izplačevanju škodnin o razlastitvah.

Program je torej zelo obširen, je pa tudi izredno abstrakten in ponekod vsebuje preveč kontradikcije, ki so pač sad kompromisov med strankami nove vladne večine.

Če Pinochet ne bo popustil se bodo protesti nadaljevali

SANTIAGO DE CHILE — Če se v državi ne bo nič spremenilo, če se bo režim upiral vsakršnemu premiku, bo narod nadaljeval s protesti. Odgovornost za demonstracije pa ne bo šlo pripisati tistem, ki jih spodbuja, pač pa tistem, ki se krčevito upira vsakršni spremembi. Tako je poudaril v intervjuju za dnevnik «La Segunda» Raul Troncoso, eden od vidnih voditeljev čilske krščanske demokracije.

Troncoso, ki se je v svojem izjavljanju skliceval na večerjane izjave Valdesa, je ocenil krvavo represijo protirežimskih demonstracij kot pravo provokacijo in je ponovil predloge demokratske zveze za rešitev hude krize, ki pretresa državo. Predlogi demokratske zveze (umestitev začasne vlade, izvolitev ustavodajne skupščine, priprava osnutka ustave) bi v bistvu pomenili konec Pinochetovega režima.

Troncoso je v nadaljevanju svojega izjavljanja poudaril, da je opozicija pripravljena na pogovore z vlado, dodal pa je tudi, da mora vlada opustiti svoje krčevito upiranje vsakršni spremembi. Sporazum je možen le — je dejal voditelj KD — če je vlada pripravljena na jasen dogovor o prehodu k demokraciji v doglednem času, ki seveda ne more biti leto 1989. Predvsem pa je po mnenju Troncoso nujno, da vlada prizna potrebo, da se v Čilu spet uvede demo-

kratična ureditev, vrnitev k demokraciji pa je za Čile edini možen izhod iz sedanje globoke krize.

Po mnenju komunistične partije Čila pa razgovorov ne bo mogoče začeti, če general Pinochet ne bo odstopil. V članku za španski list «El Pais» je sekretar KP Čila Louis Corvalan poudaril, da s Pinochetom dialog ni mogoč kot tudi demokratska obnova države ne bi imela nobenih perspektiv uspeha. Dober del članka pa je Corvalan namenil utemeljevanju potrebe po enotnem nastopu vseh čilskih demokratičnih sil, ki morajo biti zastopane v morebitni prehodni vladi. Prav zato je Corvalan obsodil manevre proti zastopstvu komunistov v novi vladi.

V zvezi s tem vprašanjem velja omeniti stališče Troncoso, ki je v že omenjenem intervjuju poudaril, da vse politične sile morajo sodelovati v demokratičnem sistemu in se obvezati, da bodo spoštovale norme demokracije.

Medtem ko opozicija postopno osvaja skupen jezik, pa general Pinochet skuša vnesti razdor med stranke, ki se upirajo njegovemu režimu, saj je glavno odgovornost za incidente prejšnjega tedna pripisal izključno komunistom. Pinochet je tudi ocenil kot nezaslišano vmešavanje v notranje zadeve Čila obsodbe, ki so jih vlade evropskih držav izrekle proti režimu.

Perez De Cuellar prihodnji teden v Južni Afriki

CAPETOWN — Južnoafriški zunanji minister Rolof «Pik» Botha je v sredo ponoči potrdil vest, da bo glavni sekretar Združenih narodov, Xavier Perez De Cuellar prišel na uradni obisk v južno in jugozahodno Afriko prihodnji teden.

De Cuellarjev obisk je sad več kot tedenskih mrzličnih diplomatskih izmenjav in je v dvanajstih letih prvi obisk glavnega tajnika OZN.

De Cuellar bo v Capetown prispel prihodnji ponedeljek. Med torkom in sredo se bo srečal s Pik Bothom, z južnoafriškim premierom in z obrambnim ministrom. V četrtek bo glavni sekretar OZN odpotoval v Windhoek in v petek nadaljeval v Angolo. Do konca avgusta mora namreč poročati varnostnemu svetu o morebitnih razvojih pri vprašanju neodvisnosti jugozahodne afriške Namibije. Tudi zadnji obisk glavnega tajnika OZN leta 1971 je bil v zvezi z namibijskim vprašanjem, ko se je Kurt Waldheim srečal s predstavniki južnoafriških oblasti.

Potres na Filipinih

MANILA — Potres, ki je sinoči prizadel Filipine, je zahteval vsaj 13 človeških žrtev in je povzročil ogromno materialno škodo. Po sporočilu filipinske ustanove za koordinacijo pomoči je sunek dosegel jakost 6,2 po Richterjevi lestvici.

Po podatkih filipinske geološke opazovalnice je sunek tresel za dobrih 20 sekund industrijsko mesto Laogag, kjer so se zrušila tri stanovanjska poslopja. Zaradi potresa so se zrušili številni mostovi in cestne povezave so prekinjene.

Amerikanci niso povedali vse resnice

o Klausu Barbieju

PARIZ — Ameriško obžalovanje zaradi primera «Klaus Barbies» (Barbie je znani «lyonski mesar», ki je odgovoren za tisoče umorov Judov v zadnji vojni) je izzvalo številne polemike. Barbiev zagovornik odv. Jacques Verges, je izjavil dobesedno: «Amerikanci povedo preveč, ali pa premalo... Njihovi odnosi z Barbiejem so bolj zapleteni ter so se začeli že mnogo prej.» Odvetnik je še dejal, da razpolaga z nekaterimi informacijami, ki pa jih bo posredoval javnosti šele potem ko se bo posvetoval s stranko. «Do sedaj so Amerikanci — je dodal — povedali zelo banalne stvari, za katere so vedeli vsi. Če se hočejo izkašljati, naj se izkašljajo. Tedaj bomo videli, kdo bo v bolj nerodnem položaju.»

Ameriški pisatelj, Jud po poreklu, Elie Niesel je izjavil, da se kot Amerikanec sramuje, kot Judu pa mu je vse to gnusno.

Komunistični «Humanité» pa se sprašuje, kako je mogoče, da je Barbie postal tehnični svetovalec CIA pri bolivijskih diktatorjih.

ZDA odrekajo vizum Gabrielu Garcii Marquesu

BOGOTA — ZDA nočejo izdati vstopnega vizuma Gabrielu Garcii Marquesu, kolumbijskemu pisatelju, ki je bil letos nagrajen z Nobelovo nagrado za književnost. Vest je sporočil kolumbijski predsednik Betancur v pismu rektorju kansaške univerze, ki je povabil Marquesa v ZDA, da bi v Kansasu govoril o Simonu Bolívarju ob 200-letnici njegovega rojstva.

Uradno ni znano, zakaj ameriško veleposlaništvo v Bogoti ni izdalo Nobelovemu nagrajencu vizuma, vse kaže pa, da gre glavni vzrok diskriminatornega odnosa pripisati dejstvu, da je pisatelj levičarsko usmerjen.

Češ da prevaža orožje za Nikaragvo ZDA nadzorujejo tovorno ladjo SZ

WASHINGTON — Ameriško brodogradništvo pri vojaških manevrih v Hondurasu nadzoruje neko sovjetsko tovorno ladjo, češ da prevaža tovor orožja, namenjenega Nikaragvi. Vest prihaja iz anonimnih krogov Pentagona, ki so izjavili, da ladjo nadzorujejo tudi letala letalonosilke Coral Sea. Kaže pa, da so se Američani zaenkrat omejili na nadzorstvo ladje od daleč in je niso ustavili kot so konec julija v istih vodah ustavili tovarno ladjo «Aleksander Uljanov» in zahtevali pregled tovara.

□ LONDON — Britanske železnice so včeraj sprejele nov plan o restrukturaciji, katerega «žrtev» bo 17 tisoč delavcev, ki jih bodo zaradi tega odpustili.

□ TOKIO — Južnokorejske oblasti so obsodile na 4 do 6 let kazni šestarico Kitajcev, ki je maja letos preusmerila kitajsko linijsko letalo. Kazni so posebno mile, ker so se preusmerjevalci takoj vdali.

Več žita iz ZDA v Sovjetsko zvezo

WASHINGTON — Na podlagi novega dogovora med Sovjetsko zvezo in ZDA bodo lahko Sovjeti kupili od Washingtona 24 milijonov ton žita letno, od tega pa kar 12 milijonov ton brez vsakršnih predhodnih konsultacij.

Novi sporazum bodo podpisali prihodnji teden v Moskvi, kot je izjavil ameriški minister za kmetijstvo John Block. Sporazum bo stopil v veljavo prvega oktobra letos za obdobje petih let.

Delegacija Bundestaga obišče NDR

BONN — Zahodnonemški parlament Bundestag je odločil, da pošlje na uradni obisk v Vzhodno Nemčijo svoje zastopništvo, kjer bodo predstavljene vse parlamentarne skupine. Gre prav gotovo za izredno pomemben dogodek, saj bo to v zgodovini Bundestaga prvi uradni obisk v Nemški demokratični republiki. Do sedaj so bili namreč tovrstni stiki s sosednjo republiko samo na zasebni ravni, ali pa so se zahodnonemški poslanci obiskov udeležili kot zastopniki svojih strank.

Obisk se bo odvijal od 4. do 6. septembra ob priložnosti jesenskega sejma v vzhodnonemškem mestu Leipzigu. Tu se bo delegacija srečala s predstavniki vlade Vzhodne Nemčije. Spored uradnega obiska pa ne zaobhaja nikakršnih stikov z zastopniki ljudske zbornice vzhodnega Berlina, čeprav je nujnost le-teh večkrat in zlasti v zadnjih časih podčrtala socialdemokratska opozicija.

Libanonska notranja trenja nevarnost za državno oblast

BEJRUT — Za dogodke v Libanonu sta značilna predvsem dva momenta: hud spor v sami vladi zaradi nenadnega obiska v Bejrutu izraelskega ministra za obrambo Arensa ter stališče Sirije do umika Izraelcev na jug Libanona in sploh celotne libanonske krize.

Ko je prišel Arens v Bejrut, mu je bila glavna skrb, da se sestane s predstavniki krščanskih političnih in polvojaških organizacij. Arensov nastop v Libanonu je povzročil predvsem oster protest ministrskega predsednika Šafika Wazana. Minila sta že dneva odkar se je Šafik Wazan umaknil v svoje stanovanje: ni se udeležil ministrskega sveta (ki je vsako sredo) in ni hotel sprejeti posebnega odposlanca egiptovskega predsednika Mubarak (tega je potem sprejel predsednik republike

Džemajel).

Wazan je musliman iz vrste sunitov. Je prepričan Libanonec, vidi v mirnem sodelovanju med kristjani in muslimani edino pot rešitve iz sedanje zagate. Arens pa napeljuje svoje vode na kolesa najbolj desničarskih voditeljev krščanske veroizpovedi.

Vse to se dogaja v trenutku, ko je libanonska osrednja državna oblast v globoki krizi. Celo predsednik Džemajel je izgubil precej svojega vpliva, vojska pa je doživela hude poraze v Šufu.

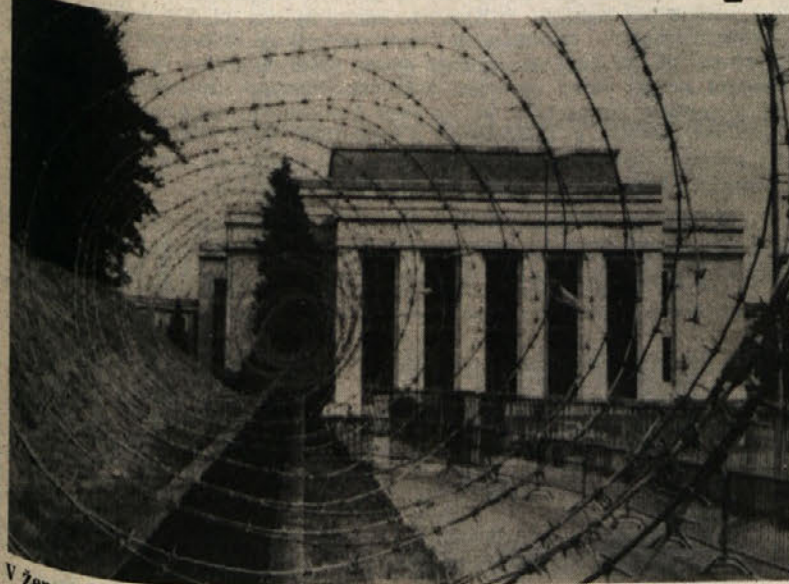
Sirici se na drugi strani zavedajo resnosti položaja, tudi v zvezi z načrtovanim umikom Izraelcev na jug. Ti pa bodo ostali še vedno v njihovi neposredni bližini v Dolini Bekaa in ob vzhodni libanonski meji. Spričo tega dogajanja postaja razumljiva zadnja sirska politična poteza: ame-

riškemu odposlaniku in sodelavcu Mc Farlaneja, Richardu Fairbanksu so obljubili, da so pripravljeni razpravljati o prenehanju sovražnosti med Libanom in Izraelom, ki je bilo podpisano v maju letos, točko po točki in ga ne zavrniti v celoti, kot se je dogajalo do sedaj.

To pa še ne pomeni, da se je zadeva bistveno premaknila na bolje. Sirici še vedno menijo, da Izrael skuša privabiti libanonske desničarske sile (beri krščanske) v območje svojega vpliva ter v bistvu vztrajati pri politiki, ki bi pripeljala do razkosa nja Libanona. Sirska parlamentarna delegacija je v Moskvi dobila zagotovilo, da SZ podpira sirske pobude.

Sirijo se govornice, da bo Reagan obiskal prihodnjo pomlad Izrael v tudi okviru volilne propagande na novih predsedniških volitvah v ZDA.

Izredni varnostni ukrepi

V Ženevi, kjer se bo konec meseca začela konferenca OZN o palestinskem vprašanju, pripravljajo izredne varnostne ukrepe, saj bo angažiranih 3.000 vojakov in 900 policistov. Sedež OZN pa so obdali z bodečo žico (Telefoto AP)

Delavcev na črno vse več

ŽENEVA — Najnovejša raziskava Mednarodnega urada za delo, ki ima svoj sedež v Ženevi, pravi, da se v industrializiranih državah zahodne Evrope viša iz leta v leto število delavcev na črno. Avtorji študije, ki je izšla pred nekaj dnevi, trdijo, da je ilegalno zaposlenih v zahodni Evropi gotovo deset odstotkov aktivnega, to pomeni, delujočega prebivalstva.

Oglejmo si samo nekaj števil. V prejšnjih treh letih je bilo v Franciji evidentiranih 1 milijon in pol neprijavljenih delavcev. V odstotkih predstavlja število približno eno šestino zaposlenih Francozov. V Zvezni republiki Nemčije dela na črno, po podatkih raziskave, od 8 do 12 odstotkov ljudi, na Švedskem se število ilegalno zaposlenih še zviša in doseže 14 odstotkov delujočega prebivalstva. Iz Italije nimajo točnih podatkov, saj niha število neprijavljenih delavcev med 10 in 35 odstotki. Prvo mesto te, vse prej kot zavidljive lestvice, pa pripada ZDA, kjer je po podatkih ženevske študije nad 25 milijonov ilegalnih delavcev.

V Franciji je največje število teh delavcev zaposleno v industriji konfekcije, nato v gradbenih tordkah in končno na poljedelskem področju. Mnogi se zadovoljujejo še z bolj nevalificiranimi službami in so zato seveda tudi izredno slabo plačani. Ti delavci so v Franciji v letu 1979 krili gotovo pet odstotkov državne bruto proizvodnje.

Pristojne oblasti zahodnoevropskih držav zagotavljajo, da so sprejele vrsto ukrepov, s katerimi naj bi zaustavile naval črnega dela. Vse odredbe, pa kaže, niso do sedaj obrodile nikakršnega sadu. Da ni do tega prišlo je gotovo razumljivo, saj predstavljajo ilegalni delavci za vse gospodarske objekte rezervoar izredno cenene delovne sile in to zlasti v času ekonomskih kriz.

Študija Mednarodnega urada za delo pa podčrtuje, da nimajo delavci zagotovljene nikakršne oskrbe in so v primeru bolezni ali poškodb prepuščeni samim sebi.

Nebrzdano špansko osvobajanje od preteklosti

MADRID — «Presenetljivi» španski socialisti so sredi letošnjega vročega poletja poskrbeli za še eno, resnično neusakdanje presenečenje. Vlada Felipa Gonzaleza je iz pirenejske dežele napravila evropsko «oazo», v kateri je moč svobodno, z vsem opojem, ki sodi zraven, uživati mamila. Pa ne samo tistih mehkih, kakršni sta hašiš in marijuana in ki si jih javno privoščijo celo njegovi ministri, temveč tudi trda mamila, med katerimi gotovo kraljuje heroin.

Od ponedeljka, 18. julija letos, uživanje in posest mamil za osebnostno potrebo, nista več kazniv dejanja. Kazenski zakonik ostaja sovražnik le še za tiste, ki se ukvarjajo s prekupčevanjem in pridobivanjem mamil in za katere je Španija že dolgo evropsko križišče «opojnih poti» in eden največjih izvoznikov mamil za vso Evropo. Okoli 60 odstotkov mamil, ki jih porabi stari kontinent, prihaja iz Španije, čeprav dežela ni njeno proizvodnjalca, ampak samo razpečevalka. Španija je sicer odobila zasužnjena z «opojnimi navadami»: govorice o dveh in pol milijonih alkoholikov gotovo niso iz trte zvite, mamilo pa po predvidevanjih «poskusi» kat 44 odstotkov prebivalstva. O tistih, ki ga redno uživajo, krožijo številke tam neke med 350 do 400 tisoč, a resnica je gotovo še mnogo bolj zaskrbljujoča. Španske razvade pa se ne končajo pri mamilih in alkoholu. Desetletja trajajoče obdobje najtemnejše diktature je Pirenejce sililo živeti zlagano, hinavsko življenje, s kakršnim je preostala Evropa pometla že v prejšnjem stoletju. Nič čudnega, če se je dežela takoj po Frankovi smrti vrtoglavo pognala v vrtnec svobode in resnice. Še tisto, kar so zavirali liberalni možje prehodnega obdobja pa je odpadlo v trenutku, ko je na čelo socialistične vlade sedel mladi Gonzalez; dobra polovica Španije se danes identificira z njegovo politično smerjo, tako kot se je druga polovica dolgo pripoznavala v Francovem režimu. Od ene skrajnosti k drugi, opozarjajo nekateri: od katoliške in v nazadnjaške okove vpete dežele je Španija prešla v popolno svobodo, ki od časa do časa trči ob brezbriznosti. Način življenja se je začel spreminjati že v zadnjih letih frankizma, demokracija pa je proces močno pospešila. Danes je doseglja višek, po polotoku pa veje močan občutek kolektivnega sproščanja po dolgem obdobju prevelikih prisil.

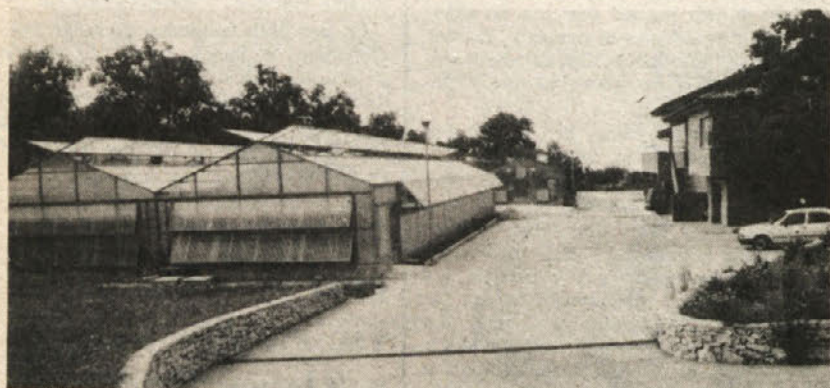
Zakaj se je socialistična vlada odločila za legalizacijo uživanja mamil, proti kateri so se

že dvignili glasovi po vsej Evropi? Odgovor je dokaj lakonski: trdno smo prepričani, da bo boj proti mamilom učinkovitejši, če proti narkomanom ne bomo izvajali «lova na čarovnice». Posledice? Na vsaki španski ulici, v baru, pred nosom policajev, se danes množično kadi mamilo. Zahodni Evropejci množično drviijo v Španijo, da bi tam svobodno užili mamilo. Še posebno zaskrbljena je španska pirenejska sosedna Francija, saj so ugotovili, da Francozi hodijo čez mejo, da bi, na primer v San Sebastianu, nemoteno pokadili svoje mamilo in se spokojni vrnili v domovino.

Podpredsednik španske vlade Alfonso Guerra je dejal, da bodo neizprosno kaznovali vsako prekupčevanje z mamili, njegova računica pa je kaj enostavna: presekati tihotapske kanale mamil pomeni korak k usihanju vrelcev opojnega užitka. Španska vlada se je torej opredelila za staro resnico, po kateri prepoved nekega zla še nikoli ni prinesla njegovega izkoreninjenja. Ob tem pa objavlja izredno kampanjo obveščanja in pojasnjevanja škode, ki ga povzroča uživanje mamil in od katerega je odločena odvrti špansko ljudstvo.

Eksperimentiranje na tem področju bo v veliko korist tudi krajevnim cvetličarjem

Cvetličarski center na Proseku začel delovati

Eksperimentalni cvetličarski center razpolaga s štirimi gredami

V cvetličarskem centru na Proseku so v tem tednu začeli z delom; celoten kompleks, ki ga sestavljajo tople grede in večje poslopje, v katerem ima svoj sedež conski center deželne ustanove za razvoj kmetijstva — ERSa — je sicer že nekaj let dograjen: tople grede so bile dokončane leta 1979, poslopje pa je bilo zgrajeno še prej. Nastopili pa so številni problemi birokratskega značaja (kot na pr. problem vseljivosti, ker je bilo tudi za vsako manjšo spremembo treba pripraviti določene variante k načrtu, odobritev katerih je vzela precej časa), ki niso dovolili, da bi center lahko začel prej delovati.

Dovoljenje o vseljivosti je sicer prejel aprila letos, toda pod določenimi pogoji, saj so potrebne še nekatere manjše spremembe, ki bodo terjale še nekaj časa. Vse te podatke nam v prijaznem pogovoru navedla pravi faktotum celotnega kompleksa, kmetijski izvedenec Franco Favet (odgovoren conskega centra

ERSa je dr. Giuseppe Fantina, odgovoren cvetličarskega centra pa kmetijski izvedenec Claudio Mutton), ki nam najprej objasnjuje namene tega kompleksa na Proseku. Conski center deželne ustanove za razvoj kmetijstva nudi katerokoli tehnično pomoč — pravi — vsem kmetovalcem kot tudi zadrugam; v bistvu opravlja pravo socialno dejavnost v korist tistih, ki si to pomoč želijo in zanjo tudi zaprosijo; centra se lahko poslužijo vsi kmetovalci iz celotne pokrajine, ne pa samo oni s tega predela. S tem v zvezi nam tudi navedla razna dela, ki jih center v sedanjem trenutku opravlja v korist raznih združenj pobud.

Poleg tega pa conski center ERSa upravlja cvetličarski center, to je pravo cvetličarsko podjetje. Upravlja ga na osnovi smernic, ki jih daje tehnično posvetovalni odbor (poleg predstavnikov ERSa ga sestavljajo še zastopniki cvetličarske zadruge s Proseka, cvetličarskega združenja iz

Vidma, tržaške pokrajine, KGS, videske univerze in observatorija za bolezni rastlin): glavni namen centra je eksperimentiranje na cvetličarskem področju. V centru bodo opravljali sorte poskuse in preverjali tehnike gojenja na vrtnicah in nageljnih; na gerberah (to je rožah, ki so podobne večjim marjeticam) pa bodo preverjali le tehnike gojenja.

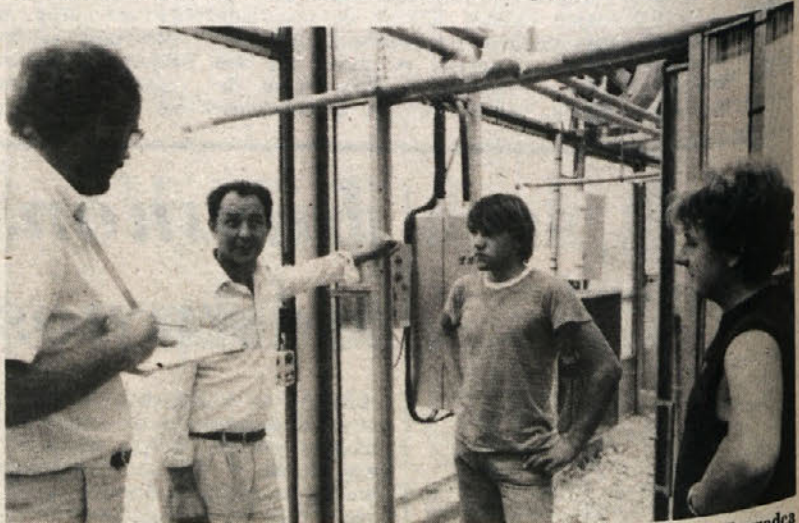
Center razpolaga s štirimi toplimi gredami za skupno 2.000 kvadratnih metrov površine; v njih se sedaj opravljajo začetna dela: zemljo tretirajo s herbicidi, treba jo je namočiti, ker se je v vseh teh letih popolnoma razsušila, da se bo lahko z njo delalo; zatem jo je treba pripraviti za kulturo, jo pognojiti z organskimi in mineralnimi gnojili ter pripraviti ogrado za podporo cvetlicam. Vsa ta dela opravljata, skupno s Favetom, dva mlada fanti iz Zagradca, ki sta v tem tednu začela delati v centru: Andrej Milič in Aleks Ostrouška; oba izhajata iz kmečkih družin in sta se odločila za delo na zemlji. Prvi se je v cvetličarstvu izšolal v tehniški kmetijski šoli v Mariboru, drugi pa v kmetijski šoli deželne ustanove za razvoj kmetijstva v Červinjanu. Pripravljanje toplih gred ni prav prijetno delo, z nestrpnostjo pa že čakata, ko bodo vidni prvi sadovi in bodo grede zaživele v številnih barvah.

Za sajenje nageljnov in gerber — nam pravi Favet — bodo grede pripravljene v nekaj dneh, za sajenje vrtnic pa bo treba počakati na mesec marec prihodnjega leta. V tej začetni fazi je trenutna zasedba osebja čisto dovolj, v prihodnje pa jo bo treba okrepiti, ker bo v gredah do

sti več dela, skrbeti pa bo treba tudi za plasiranje pridelka na tržišče. Ko je že govor o osebju, se naš sogovornik kritično obregne ob porazdelitev uslužbencev v raznih kmetijskih ustanovah deželnega značaja, saj bi bilo povsem umestno, da bi tak center, kot je na Proseku, razpolagal z večjim številom strokovnjakov.

Kot smo že večkrat slišali, nam tudi ob tej priložnosti kmetijski izvedenec Favet poudarja velike možnosti razvoja, ki jih ima cvetličarstvo pri nas, še posebej pod celotnim kraškim grebenom; poleg tega, da je rentabilna, cvetličarska dejavnost lahko nudi tudi nova delovna mesta; klimatski pogoji so res odlični, žal pa marsikdo, ki se namera-

va posvetiti tej dejavnosti, naleti na velike in težke premostljive težave predvsem urbanističnega značaja; sem sodijo razne zahteve, ki jih nekatere ustanove postavljajo za postavitev gred, nič manj važen pa ni problem poljskih poti in vodovodnih napeljav, ki so neobhodno potrebne. Kakšno korist pa bodo imeli krajevni cvetličarji od centra na Proseku? Rekli smo že, da je njegov glavni namen eksperimentiranje na cvetličarskem področju: rezultati tega eksperimentiranja bodo na razpolago vsakomur, ki se ukvarja s to dejavnostjo; na osnovi raznih sortnih poskusov in tehnik gojenja bodo krajevni cvetličarji lahko izboljšali svoj proizvod, saj jim bo center nudil vso tehnično pomoč.

Kmetijski izvedenec Franco Favet skupno z mladima pomočnikoma iz Zagradca v topli gredi, kjer se opravljajo zadnja dela

Od prihodnjega petka dalje v raznih krajih dežele «Vin mondo» tudi na Tržaškem

Od prihodnjega petka, 26. avgusta, do nedelje, 4. septembra, bo potekala v raznih centrih Furlanije-Juljske krajine letošnja prva revija z naslovom Vin mondo. Prireditelj želi opozoriti predvsem tuje turiste, pa tudi domačine, na tipične vinske pridelke naše dežele. Prireditelji so vložili v organizacijo mnogo truda in pripravili res pester in zanimiv kulturni program, ki bo spremljal pobudo od Gorice do Pordenona, Trsta, Gradišča, Krmina, Palmanove in še drugih krajev dežele.

Prireditelj Vin mondo bo doživela v Trstu ognjeni krst v nedeljo, 28. avgusta. Na gradu sv. Justa se bo tržaškemu občinstvu predstavila baletna skupina Barbare Spati v «Renesančnem banketu». Skupina Barbare Spati, ki jo bo spremljala glasbena skupina Arminia Antiqua, se je pred kratkim proslavila na Festivalu dveh svetov v Spoletu. Na Gradu bo predstavila vrsto plesov in scen iz renesančnih banketov, pri čemer se bo zaustavila tudi pri tradicijah banketov v naši deželi, ki jih je opisal Zoccolo da Colonia. V prvi vrsti gre za bankete iz Ogleja in Sacileja.

Dan kasneje bo v tržaškem Avditoriju «Praznik pustnega četrtka». Na njem bo Sergio Balestracci, docent

kljunaste flaute na padovski univerzi skupaj s svojo skupino glasbenikov, plesalcev in pevcev predstavil delo Adriana Banchierija iz leta 1608.

V torek bo skupina Clemencic Consort izvedla v celoti originalno verzijo spleta lirčnih pesmi Carmina Burana. Skupina, ki jo vodi Renè Clemencic, bo pri tem uporabila le glasbila iz tedanjega časa. Predstava bo v gledališču Rossetti.

V sredo, 31. avgusta, se bo revija preselila v Milje. Na Marconijevem trgu bo gledališka skupina TAG iz Benetk prikazala delo «Il falso magnifico». Gledališko skupino vodi Carlo Boso. V sklopu predstave bodo delovale tudi skupine lutk za najmlajše.

V četrtek bodo prišli na svoj račun tudi mladi ljubitelji lahke glasbe: na Gradu bo namreč nastopil znani italijanski kantavtor Antonello Venditti, ki bo zapel splet svojih uspešnic in predstavil tudi svoje najnovejše stvaritve.

V nedeljo, 4. septembra, se bo prireditelj zaključila z recitalom «Le arie del bere» skupine Sergia Balestraccija, ki bo v obnovljeni dvorani s prestolom v Miramarskem gradu (vstop z vabilom).

Kvalifikacijski tečaj za asistenta v knjižnici

V sklopu tečajev za poklicno izpopolnjevanje bo deželni odbor Furlanije-Juljske krajine uvedel letos tudi dveletni kvalifikacijski tečaj, ob koncu katerega bodo prejeli udeleženci diplomu asistenta v knjižnici. Zamišljal o pripravi takega tečaja je izšla ob koncu lanskih deželnih tečajev za poklicno izobraževanje. Od teh jih je bilo kar 16 namenjenih pripravi osebja javnih knjižnic (seveda na različnih stopnjah). Z več strani je bilo takrat slišati željo po ustanovitvi posebnega tečaja, ki naj bi omogočil pridobitev specifične kvalifikacije na tem področju, tako kar zadeva osebe, ki je že zaposleno v knjižnicah, kot tudi tiste, ki komaj stopajo v ta poklic.

Novi kvalifikacijski tečaj naj bi predvsem «zdresiral» asistente v srednje velikih ali manjših knjižnicah, takih, ki naj bi jih vodila ena sama oseba. Asistent — knjižničar bi moral skrbeti za celotno delovanje manjše knjižnice ali pa tudi za določen odsek večje knjižnice. V prvem primeru asistent ne bo samo upravljal knjižnice «znotraj» (s katalogiranjem knjig itd.), temveč bo skrbel tudi za vso kulturno in informacijsko dejavnost knjižnice, seveda v sodelovanju z zunanjimi kulturnimi dejavnostmi, kot so na primer društva in kulturne ustanove. Poleg tega bo moral nuditi potrebno strokovno pomoč porabnikom.

Za vpis na dveletni kvalifikacijski tečaj je potrebna diploma višje srednje šole. Poučevanje bo razdeljeno v teoretični in praktični del za skupnih 330 ur.

Gabrijelo Ozbič smo obiskali v njeni delavnici-trgovini keramike

Tudi pradačne tehnike so lahko še aktualne

Nadaljujemo s predstavitvijo slovenskih obrtnikov-umetnikov, ki bodo sodelovali na razstavi v repenski Kraški galeriji v okviru letošnje Kraške občeti. Danes je na vrsti Gabrijela Ozbič.

Ko je dovršila študij na znanstvenem liceju, se je Gabrijela Ozbič nekam obotavljala: izbrati pravišjo smer skozi negotovosti življenja mlademu človeku pač ni lahko, še manj pa menda dekletu. Potem se je spomnila, kako rada je vselej risala in tudi slikala in kako jo je živi talent popeljal na številne ex tempore in skupinske slikarske razstave tako na domačih tleh kot v matični domovini. Čemu bi ovrgla tako dragoceno prirodno nagnjenje? Odšla je v Gradišče ob Soči in se v poklicni šoli za keramiko, ki jo vzdržuje deželni zavod IRFOP, v dveh letih razvila v mojstrinjo umetne, najpristnejše obrti: danes je verjetno edina, ki tu pa tam še uporablja tako imenovano spiralno tehniko pri oblikovanju glinaste posode, tehniko, kakršno so poznali praljudje. Dragocenost takšnih izdelkov je na dlani.

Od poklicnega zavoda se je Gabrijela poslovila julija 1981, toda že aprila istega leta je v tržaški Ulici Settefontane 25/D, blizu Trga Peruginu, odprla lastno delavnico. Prerinila se je tako v ožji krog zamejskih Slovencev in Slovenk, ki so se z globoko ljubeznijo in temeljito strokovnostjo posvetili tej zahtevni, zato pa toliko bolj žlahtni in hvaležni panogi.

Prostor ni velik: z enim samim pogledom zaobjameš vse, trgovinico in delavnico. Ko smo si z zanimanjem

ogledovali raznolikost in nežno lepoto keramičnih krožnikov, skled, kozarcev, svetilk, skodelic, jedilnih kompletov za v dnevno sobo, obeskov in raznovrstnih okrasov, položenih na prodajno mizo in podstavke ter razobešenih po stenah, ter jih toliko bolj občudovali, ker niso sad serijske izdelave, ampak so to poedini, edinstveni komadi, nam je Gabrijela poštožila: «Vem, prostor je pretesen. Iskala sem kaj večjega in primernejšega v starem delu mesta, kjer imam poklicne kolege in prijatelje, toda predrago je bilo in morala sem se zadovoljiti s tem. Vseeno pa sem zadovoljna, saj sem prav blizu Kulturnega doma in zadnje mesece imam med odjemalci vse več tudi slovenskih ljudi». Za odprtje prodajalne in delavnice je potrošila več milijončkov, enega ji je prispevala deželna ustanova za razvoj obrtništva ESA. Tudi sedaj bi potrebovala kakšno denarno pomoč za izpopolnitev opreme v delavnici.

Kako je s posli? Tržačani, je dejala, prikupna sogovornica, tovrstne obrti ne poznajo še dovolj, keramika pač tu ni doma; z njo se bavijo predvsem v Umbriji, Toskani, Furlaniji in Gornjem Poadižju, njeno središče pa je v Emiliji-Romagni: v Faenzi je obrtna šola mednarodnega slovesa, ki bi jo silno rada obiskala. Gabrijeli in možu Mariu Pisonu, uradniku v luški

ustanovi EAPT, se je pred poltridnim letom rodil sinček Igor, ki mu je treba pač posvetiti, kar mu gre. Mamici pomaga pri tem mlajša sestra Sonja, ki jo skuša Gabrijela sicer izučiti v veščinah oblikovanja gline oziroma izdelovanja keramičnih izdelkov. Ta izdelovanja keramičnih izdelkov, ki bo morebiti imela kaj več časa, ko bo kdaj odpravila tudi na Sardinijo, kamor so jo povabili, da bi tam razstavljala, a je vabilo, žal, morala odkloniti.

Gabrijela Ozbič je sodelovala že na številnih razstavah in sorodnih prireditvah, tako v umetniški dvorani Barbacan leta 1981 in 1982, ko je na istoimenskem trgu javnosti tudi praktično pokazala svojo poklicno spretnost, potem (1982) v pomorski obrti, na predbožnični razstavi umetne obrti, povezani s prodajnim sejmom, dalje v Romansu d'Isonzo (1981) na 4. vseobsegajoči razstavi v raznega državnih razstavah cvetic in okrasja; predlanskim, lani in letos je sodelovala na tržaškem mednarodnem vzorčnem velesejmu, a v muzeju in gorškem Gradu hranijo keramični krožnik in majol'ko, ki ju je izdelala še za časa solanjan.

Izrečno velja omeniti, da Gabrijela izdeluje keramiko tudi po naročilu, z glazuro ali brez nje, in za vsak okus. Širši javnosti se bo zopet predstavila na razstavi umetne obrti, ki jo ob priliki Kraške občeti priredi Slovensko deželno gospodarsko združenje v repenski Kraški galeriji. Razstavo odprejo v sredo, 24. avgusta.

DRAGO GASPERLIN

Politiki še vedno na dopustu

Komisar na čelu tržaške PLI

Na tržaškem političnem prizorišču vlada še vedno poletno mrtvilo, saj je večina strankarskih voditeljev še vedno na dopustu. Vprašanje obeh tržaških krajevnih uprav se tako seveda ni premaknilo z mrtve točke, občinski in pokrajinski odbor pa se po odstopu župana Rossija in predsednika Clarcija ukvarjata le s tekočimi upravnimi posli.

Prve neformalne stike med političnimi predstavniki sicer napovedujejo že za prihodnji teden, prava pogajanja za sestavo novih večin pa se prav gotovo ne bodo začela pred septembrom.

Edino politično novost predstavljajo tako spremembe v vodstvu tržaške liberalne stranke, saj je prav včeraj prevzel funkcijo izrednega komisarja pokrajinske federacije PLI Mariani, ki so ga poslali iz Rima. Mariani se je že srečal s tukajšnjim veljakom Traunerjem (ki na vsedržavni ravni odgovarja za krajevne uprave), medtem ko je dosedanji pokrajinski tajnik Di Meglio moral zapustiti svojo funkcijo zaradi sporov z večino, ki na vsedržavni ravni vodi liberalno stranko.

Cecovini o integriranem načrtu Trst-EGS

Biški tržaški župan Cecovini se spet oglašja v javnosti. Tokrat v svojemu evropskega liberalnega parlamentarca, objekt njegovega pčega pa je že spet integriran načrt Trst - Furlanija - Julijska krajina - Evropska gospodarska skupnost. Kot znano, je Cecovini že večkrat posegel v evropskem parlamentu v zvezi z načrtom ter o njem posebej seznanil podpredsednika komisije evropskih skupnosti Lorenza Natalija, ki mu je te dni odgovoril. V bistvu, pravi Natali, se mora o integriranem načrtu Trst - FJK - EGS formalno izreči italijanska vlada. Dokler leta ne bo vložila formalne prošnje, komisija ne bo mogla vzeti načrta resno v pretres.

Italijanska vlada se mora zganiti, ugotavlja ob tem Cecovini, ki obenem poziva tudi vse krajevne uprave in politične sile, da čimprej in odločno posežejo v Rimu z zahtevom, da vladni organi postredujejo na evropski ravni v korist našega mesta in dežele.

Sestanek o investicijskem načrtu

Predsednik pokrajinske uprave Darno Clarici, ki je sicer po izglasovanju finančnega proračuna za tekoče leto skupno s celotnim odborom odstopil, a do izvolitve novega opravlja redno administrativno dejavnost, je za torek, 23. avgusta, sklical predstavnike družbenih sil, podjetnikov in sindikalnih organizacij iz tržaške pokrajine. Na sestanku se bodo posvetovali o vseh tistih vprašanjih, ki so povezana z izdelavo organskega načrta investicijskega, kakor je predvideno po deželni zakon št. 7 iz leta 1981 o gospodarskem načrtovanju na teritoriju.

Pobuda predsednika pokrajine Clarcija podčrtuje politično voljo pokrajinske uprave pri uresničevanju nove vloge pokrajin v luči zadnjih administrativnih reform, pravi tiskovno poročilo, poleg tega pa poteka vzporedno z delom odbornika za načrtovanje Bonata.

Okrogla miza o pomenu spomenikov padlim

V okviru praznika «Unità» in «Dela», ki se bo pričel jutri v Proletnem domu na Opčinah na pobudo krajevnih sekcij KPI, bo jutri, ob 18. uri na sporedu zanimiva okrogla miza z naslovom: «Kaj nam danes pomenijo spomeniki našim padlim? Zakaj jih moramo še vedno budno varovati?» O tem dokaj aktualnem argumentu bodo razpravljali sen. Paolo Sema, dolinski župan Edvin Švab, prof. Jože Pirjevec in novinar Primorskega dnevnika. Ob isti uri bodo odprli tudi razstavo o openskem tramvaju, medtem ko bo nedeljski popoldanski spored obsegal nastop kotalkarjev SKD «Polet» in folklorne skupine SKD «Tabor». V večernih urah bo igral ansambel Aries.

Začetek praznika KPI v Sosljanskem zalivu

V Sosljanskem zalivu se bo danes pričel festival komunističnega tiska devinsko - nabrežinske občine, ki bo odprt do nedelje, 21. avgusta. Drevi bo na sporedu ples z ansamblom Pomlad. Jutri bo ob 16. uri turnir v brijunski tenisu, ob 18. uri bodo predstavili dokument KPI o turističnem razvoju občine; sledil bo koncert ljudskih pesmi dua Graziella Rota - Mauro Galgaro. V nedeljo bo ob 19. uri zborovanje, pred zaključno zabavo pa bo nastopil tržaški kantavtor Alfredo Lacosegliaz.

Zagoneten krvav dogodek v sredo zvečer v Ul. del Bosco

S kuhinjskim nožem se je zagnal nad žensko

Agenti tržaške kvesture so prijavili sodnim oblastem zaradi poskusa umora starega znanca pravice, ki se je v sredo zvečer znesel s kuhinjskim nožem nad žensko, pri kateri je zadnji čas stanoval. Ranjeno žensko so prepeljali v bolnišnico, kjer se bo morala zdraviti zaradi številnih ran 20 dni. Prav tako se je moral zateči v bolnišnico še mladenič, ki so ga malo kasneje našli bolničarji Rdečega križa ranjenega na bližnjem Garibaldijevem trgu. Mladenič je v bolnišnici prepoznal ranjeno žensko, zaradi česar preiskovalci sklepajo, da je morda tudi on vpleten v zagonetni krvavi dogodek.

Prepir, ki bi kmalu privedel do tragedije, se je odvijal v stanovanju 25-sco 1. Bilo je malo pred 21. uro, ko je začel njen sostanovalec, 34-letni Jessi James Gross, sicer star znanec policije in tržaških zaporov, iz še nepojasnjenih razlogov najprej groziti ženski, ko je ta stopila v spalnico pa jo je še naprej s kuhinjskim nožem. To ver- zijo je o dogodku povedala Bonanno-va agentom. Potem ko je Gross nekajkrat že zamahnil po njej in se mu je ona le s težavo ubranila, se je ženska posrečilo ulti iz spalnice in stanova- nja.

Ker je videla, da ji moški sledi, je stekla vsa okrvavljena na cesto in se skrila v prtični prostor bližnje kinodvorane Aurora. Uslužbenici kinematografa so ji priskočili na pomoč in jo pripeljali v bolnišnico. Rdečega križa poklicali policijo in rešilec ženska seznanila agente z dogodkom. Ker ni hotela, da bi jo prepeljali v bolnišnico z rešilcem, so za to poskrbeli kar policisti.

V bolnišnici so ji zdravniki našli kar deset ran z bodalom, in sicer po desni roki, po hrbtu in po glavi. S prognozo okrevanja v dvajsetih dneh

Mario Mora

so jo sprejeli na oddelku za hitre kirurške posege.

Približno pol ure kasneje je rešilec Rdečega križa pripeljal v bolnišnico še 22-letnega Maria Moro. Mladenica, ki je doma iz Nabrežine in je imel v preteklosti že opravka s sodnimi organi, so opazili bolničarji, ranjenega, na Garibaldijevem trgu, torej prav v neposredni bližini Ul. del Bosco. Mora je bil ranjen po bradi, po levem licu, čelu in po seneh. Policiji je izjavil da ga je na Garibaldijevem trgu napadel neznanec. Ker je ob prihodu v bolnišnico pozdravil Bonannovo, ki so ji zdravniki pravkar nudili prvo pomoč, so agenti domnevali, da je tudi on vpleten v krvavi dogodek. Sam jim je nato izjavil, da ga ni napadel Gross, za katerega je bil prepričan, da je še zaprt v tržaških zaporih. Policisti zato še raziskujejo okoliščine tega drugga krvavega izpada.

Medtem ko so zdravniki nudili Bonannovi in Mori prvo pomoč, je odšla policijska izvidnica v Ul. del Bosco 1, da bi aretirala napadalca. V enosobnem stanovanju niso agenti našli nikogar. Že na stopnicah in nato na podu v kuhinji in v spalnici so opazili krvave srage; kuhinjski predmeti in pohištvo so bili razmetani po tleh, prav tako je spalnica z okrvavljenimi rjuhami dajala videz, da je bil v njej pred nedavnim strahovit prepir. Kuhinjskega noža, s katerim naj bi moški udrihal po Bonannovi, niso našli. Agenti so začeli zato iskati po bližnjih ulicah, da bi izsledili storilca. Njihov trud je bil približno uro kasneje poplačan prav v Ul. del Bosco. Pred poslopjem s št. 30 so našli opotekajočega se moškega, ki je imel okrvavljen jopič, kavbojke in bele cikle; obraz je imel na več krajih opraskan, na nosu večjo podplutbo. Policistom je dejal, da je nedaleč stran padel in se ranil. Agenti mu niso verjeli in ga odpeljali na kvesturo (moški je odklonil sprejem v bolnišnico). Tu so ugotovili, da gre za Grossa in ga aretirali pod obtožbo pijančevanja in poskusa umora ter ga prijavili sodnim oblastem.

Smrt pomorščaka z Reke na ladji «Hrvatska»

Smrt je včeraj posegla med posadko jugoslovanske trgovske ladje «Hrvatska», ki je zasidrana ob V. molu tržaškega pristanišča. Iz morja, v neposredni bližini ladje, so namreč v jutranjih urah potegnili truplo 58-letnega pomorščaka z Reke Mirka Mijolovića. Vzroki smrti še niso povsem ugotovljeni. Vse kaže, da je

pomorščaka zadela srčna kap. Padel je s palube v vodo, kar je bilo zanj usodno. Njegovo truplo je opazil okrog 7. ure pristaniški delavec, ki je prišel, da bi sodeloval pri raztovarjanju ladje. Mijolović je bil v trenutku, ko ga je verjetno obšla slabost, sam na palubi.

Tatovi, ki ljubijo radijske sprejemnike in ... rakce

Lastnik trgovine radijskih aparatov in gospodinjskih strojev Novolux v Ul. Paganini 6/3 Mario Bothe je včeraj povedal na kvesturi, da so neznanči ponoči razbili z opeko izložbeno okno in odnesli nekaj radijskih sprejemnikov. Škodo bo treba še oceniti.

Če se v tem primeru da sklepati, kaj je vodilo tatove, da so vdrli v izložbeno okno trgovine z radijskimi aparati, je nekoliko manj razumljivo, iz kakšnih nagibov so se tatovi v isti noči spravili tudi nad trgovino jestvin v Ul. Battisti 31. Vse kaže, da gre v tem primeru prej za sladokusce kot za kaj drugega. Iz izložbenega okna so namreč odnesli le večjo količino konzervnih škafel z rakci.

Malo po 14. uri so z rešilcem RK prepeljali v glavno bolnišnico 52-letnega Eligia Indriga iz Ul. Paisiello 9. Moški se je ponesrečil v prometni nesreči v Škedenjski ulici, kjer je njegov alfasud trčil v fiat 127, ki ga je upravljal 53-letni Teodoro Sancin iz Ul. Giardini 30.

Tri konvencije za ljudska stanovanja

Odbornik za splošne zadeve pri tržaški občinski upravi Alfieri Seri je v prejšnjih dneh podpisal tri konvencije za uresničitev načrtov za ljudske gradnje.

Prva se nanaša na gradnjo 32 stanovanj na področju za ljudske in cenene gradnje v Ul. Capodistria, druga na gradnjo 24 stanovanj na Opčinah, tretja pa zadeva osnutek konvencije za 10 stanovanj, ki naj bi jih zgradili v Ul. San Marco.

● Tržaška občina sporoča, da so uvedli nov parkirni prostor za vozila invalidov v Ul. Bazzoni pred poslopjem št. 11/C.

● Zaradi preurejevanja občinske kopalnice v Ul. Manzoni 10 bo ob delavnikih, od 8. do 17. ure, prepovedano parkiranje avtomobilov pred poslopjem.

Tipičen poletni prizor

V dneh pasje vročine vsakdo išče osvežitev kot ve in zna. Prileže se tudi hladna lubenica

Jutri v Škedenju ples v maskah

V Škedenju se bo tudi ta konec tedna nadaljevalo «Škedenjsko poletje». Na vrtu domače kinodvorane bo poskrbljeno za pijačo, jedajo in ples. Jutri bo na sporedu za ta letni čas res neobičajni ples v maskah. Vsaka maska bo prejela v dar okrepljeno pijačo, najbolj priljubljeni maski pa bodo organizatorji podelili posebno nagrado.

● Na Gradu sv. Justa bo danes ob 17.30 obisk razstave o predzgodovini Caput Adriae z vodjem. Obisk bo vodila Manuela Montagnari Kokely z muzeja za zgodovino in umetnost.

Prispevki

Namesto cvetja na grob Uroša Košute darujejo Bruna, Anica in Ivan s Kontovela 10.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V spomin na Uroša Košuto darujejo Jože Pirjevec, Marija in Dario Guardijančič 40.000 lir za tabornike RMV.

V spomin na Uroša Košuto — brata Trna darujeta Nerina in Edvin Švab 50.000 lir za tabornike Rodu Modrega vala.

V spomin na brata Trna darujeta Vijolica in Sora 20.000 lir za RMV.

V spomin na brata Trna darujeta Muca in Kanarček 20.000 lir za Rod Modrega vala.

V spomin na Uroša Košuto darujeta Silva in Livio Valenčič 20.000 lir za tabornike RMV.

Za nov sedež TPK Sirena ob morju daruje N.N. (Barkovlje) 40.000 lir.

Ob 20-letnici smrti nepozabne mame Mile Škerlavaj (Flašohorjeve) darujeta Anita in Marija 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

Namesto cvetja na grob pokojne Ivane Kralj daruje družina Kralj (Gabricec 36) 15.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Za mladinski turizem pri nas bolj slabi obeti

Trst je mesto, kjer mladinski turizem še ni zelo razvit in ki si šele v zadnjih letih postavlja vprašanje, kaj nuditi zanimivega, zabavnega in novega tujim gostom, ter kako vplivati na razvoj turizma v mestu in pokrajini.

Prav v zvezi z mladinskim turizmom, pa je v zadnjih tednih govor o problemih, s katerimi se srečuje tržaški mladinski dom ali z angleškim izrazom «youth hostel». Dom se nahaja nekoliko izven mestnega središča, v bližini Miramarskega gradu, v bivšem gradiču Tergeste. Na prvi pogled je stavba prijetna: pred gradicem je napis «Ostello Tergeste», nato pa nas stopnišče popelje na senčen in hladen vrt z mizicami in stoli. Od tu je prijeten razgled na plažo in na tržaški zaliv z mestom v ozadju. Tudi številke na ceniku niso pretirane: prenočišče v mladinskem domu stane 3.500 lir na noč, za 1000 lir si lahko privoščiš skromen zajtrk, dva ali tri tisočake pa moraš odšteti za dnevni obrok hrane.

Kljub prijetni lokaciji in videzu, pa se letošnja sezona za tržaški mladinski dom «Tergeste» ni pričela z najboljšimi obeti za bodočnost. Čeprav bi morali dom, ki je kot večina podobnih mladinskih centrov pozimi zaprt, odpreti že marca, so številni mladi gostje, ki so se v teh mesecih pripeljali v Miramar s spalnimi vrečami in nahrbtniki, naleteli na zaprta vrata. Zaradi težav z oskrbo in pomanjkanja upravitelja, so tržaški youth hostel, ki je last Italijanske zveze mladinskih hotelov (Associazione Italiana Alberghi per la Gioventù) odprli šele prve dni avgusta, kar je mladim turistom, ki so se namenjavali ustaviti v našem mestu, po-

Mladinski hotel pri Miramaru: za lepim zunanjim videzom veliko problemov

vzročilo nemalo nevšečnosti. Struktura pa tudi sicer ni v najboljšem stanju. Mladi par, ki od začetka sezone upravlja dom, nam je povedal, da se bo treba letos nujno lotiti nekaterih popravil: v domu je premalo tušov, predvsem takih s toplo vodo, preurediti pa bo treba tudi spalnice. Trenutno so nekateri prostori v domu zaradi staranja neuporabni in zmožljivost celotne strukture se je letos zmanjšala za polovico.

V skrajnem primeru lahko nudi dom ležišče 70 gostom in sicer fantom v večji a prenatrpani sobi s skupnimi ležišči, dekletom pa v manjših štiri ali šestposteljnih sobah. Vsekakor je direktor doma, ki je trenutno na počitnicah, zagotovil, da bodo popravila dokončana v teku prihodnje zime. V avgustu so v mladinskem domu povprečno zabeležili od trideset do petdeset gostov dnevno. Ti so se v Trstu ustavili za dva ali tri dni, redkeje za ves teden. Nizko povprečje obiskovalcev je treba pripisati različnim dejstvom: prvi vzrok je gotovo ta, da je bil dom do pred nekaj tedni zaprt in da so zato v drugih italijanskih mestih potnikom odsvetovali postojanko v Trstu.

Tržaški «Ostello Tergeste» je namreč edini na področju cele pokrajine, najbližji podoben mladinski dom pa je šele v Benetkah. Dom je poleg tega precej zastarel, stoji pa še izven mesta, tako da nekateri turisti sploh težko najdejo pot do njega (da se iz mestnega središča ali železniške postaje pripelješ k Miramaru, moraš namreč stopiti na dva avtobusa). Tudi avtobusne zveze, ki povezujejo Miramar z mestom, so razmeroma slabe, predvsem v večernih urah, kar pomeni, da se mladi zvečer ne morejo dolgo zadrževati v mestu. Tako preživljajo gostje večere doma na dvorišču, kjer lahko poslušajo glasbo in med seboj klepetajo, na voljo jim je tudi dobro opremljena italijanska z mizico za mali nogomet. Sicer je splošna tišina v sobah napovedana že za pol enajsto zvečer, gostje pa morajo zjutraj dom zapustiti pred deveto uro. Taki predpisi veljajo tudi drugod po svetu in mladi, ki so vpisani v Mednarodno zvezo mladinskih hotelov — IYHF, so na tak red že vajeni. Čeprav je med gosti tudi nekaj Italijanov in celo manjše število mladih iz Jugoslavije, prihaja namreč večina gostov iz bolj oddaljenih držav, kot so ZDA, Kanada, Izrael in Alžirija, države severne Evrope ali Kolumbija, večina izmed njih pa v roku enega meseca ali več prepotuje velik del Evrope ali Sredozemlja. S. P.

Mlada turista pri železniški postaji: s takim tovorom j'ma ne bo lahko priti do Miramara

Gledališča

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

V nedeljo, 21. t.m., ob 20.30: W. Shakespeare «Troilus in Kresida». Predstava za izven na ploščadi pred Kulturnim domom v Novi Gorici. Ogled predstave je brezplačen.

V ponedeljek, 22. t.m., ob 21. uri: W. Shakespeare «Troilus in Kresida». Gostovanje PDG v Križankah v Ljubljani.

Kino

Ariston 21.30 «Poltergeist — Demoniache presenze». Prepovedan mladini pod 14. letom.

Eden 17.30 «Malamore». Prepovedano mladini pod 18. letom.

Fenice 17.00 «10 minuti a mezzanotte». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nazionale Dvorana št. 1. 16.00 «Laure servizi erotici». Prepovedan mladini pod 18. letom. Dvorana št. 2. 16.00 «Insaziabili calde labbra». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 3. 16.30 «Zombi II.»

Grattacielo 18.00 «Taxi driver». Robert De Niro.

Mignon 17.00 «Un violento weekend di terrore».

Aurora 17.30 «1941 allarme a Hollywood».

Capitol 18.00 «Un mercoledì da leoni».

Cristallo Danes zaprto. Jutri ob 17.00 «Agente 007: la spia che mi amava».

Radio 15.30 «L'infermiera in vacanza». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Vittorio Veneto 17.00 «Suspiria». Režija Dario Argento.

Lumiere Do 1. septembra zaprto zaradi počitnic.

Moderno 17.30 «The Blues Brothers». J. Belushi.

Giardino pubblico 21.00 «Il laureato».

Izleti

Sekcija KPI iz Križa obvešča, da sta še 2 prosti mesti za izlet v sovjetsko Azijo od 4. do 18. septembra. Cena 1.365.000 lir. Za vpisovanje in informacije telefonirati na št. 220213.

Slovenska skupnost - sekcija Devin-Nabrežina organizira 3. in 4. septembra izlet z letalom v Cetinje, Lovčen, Sveti Stefan in Dubrovnik. Vpisovanje pri Ivanu Preclju in Antku Terčonu.

Združenje Union Podlonej - Sv. Ivan priredi enodnevni izlet v Baško na Krk dne 28. avgusta. Informacije in vpisovanje v Ul. Valdirivo 30 - II. nadst. vsak torek in četrtek od 17. do 19. ure, tel. 644-59 ali 732-858.

Razna obvestila

Združenje prostovoljnih gasilcev Breg organizira jutri, 20. in 21. 8. v Boljuncu 2. gasilski praznik. Delovali bodo dobro založeni kioski, oba večera ples z ansamblom Pomlad. V nedeljo popoldne pa bo prikaz teoretičnih in praktičnih gasilskih vaj s sodelovanjem gasilcev iz Trsta, Milje, Arvatina in Umaga.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO

Včeraj-danes

Danes, PETEK, 19. avgusta
LJUDEVIT

Sonce vzide ob 6.09 in zatone ob 20.08 — Dolžina dneva 13.59 — Luna vzide ob 18.04 in zatone ob 1.48.

Jutri, SOBOTA, 20. avgusta
SAMUEL

Vreme včeraj: Temperatura ob 12. uri 28 stopinj, zračni tlak 1016 mb rahlo narašča, veter 14 km na uro se verovzgodnik, vlaga 44-odstotna, morje skoraj mirno, temperatura morja 23 stopinj.

RODILI SO SE: Mateja Cernic, Diego Ravana, Paola Pellegrini, Valentina Stasi, Roberta Tuntar.

UMRLI SO: 93-letna Maria Cernica vd. Sauli, 81-letna Filomena Srečgola, 56-letna Ines Alvito vd. Divinar, 64-letni Michele Mongiello, 72-letni Giovanni Bacci, 66-letni Stefano Grdina, 80-letna Irma Kriza vd. Cazzaniga, 82-letna Maria Vidali vd. Plateo, 74-letna Angela Milavež vd. Revini, 93-letna Maria Sferza.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Ert di S. Anna 10, Lonjerska cesta 172, Nabrežina, Boljunc, Milje (Lungomare Venezia 3).

(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Trg Sonnino 4, Trg Libertà 6.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)

Trg Sonnino 4, Trg Libertà 6, Nabrežina, Boljunc, Milje (Lungomare Venezia 3).

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesljan: tel. 209-197.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 9171, predpraznična od 16. do 20. ure in praznična od 8. do 20.

Mali oglasi

telefon (040) 7946 72

OSMICO je odprl Rudi Košta v Kržu št. 44. Toči belo in črno vino. KUPIM KNJIGE za 1. razred trgovske akademije. Telefonirati na št. 226309.

ODDAJAMO v najem dvosobno stanovanje na Krasu. Telefon 225-338. KUPIM knjige za 1. razred učiteljskega. Tel. 910142.

NA SKAVTSKEM TABORU v Globasnici sem izgubil britvico, ki mi je bila drag spomin. Najditelja nagradim. Naj mi telefonira na št. 227290. OSMICO je odprl v Praprotni. Tel. 734-074.

PRODAM skoraj novo omaro z mizno posteljo, policami za knjige; dolžina 3,63 m, višina 2,70 m. Cena 1.500.000 lir. Tel. 226-577 od 14. do 15. ure.

PRODAM prenovljeno in opremljeno veliko dvosobno stanovanje v Trstu blizu postaje. Telefonirati na št. 734-074.

PRODAM kravo z mladim telečkom. Telefonirati 229192 v večernih urah.

PRODAM vespo Primavera 125 cc. 700.000 lir. Telefonirati 910148.

21-LETNA punca, uradnica, nujno išče kakršnokoli jutranjo zaposlitev, tudi kot baby-sitter. Telefonirati 225146 od 10. do 12. ure.

MENJALNICA vseh tujih valut

18. 8. 1983

Ameriški dolar	1.556.—
Kanadski dolar	1.260.—
Švicarski frank	727.—
Danska krona	162.—
Norveška krona	208.—
Švedska krona	202.—
Holandski florint	528.—
Francoski frank	196.—
Belgijski frank	26.—
Funt šterling	2.350.—
Irski šterling	1.850.—
Nemška marka	591.—
Avstrijski šiling	84.—
Portugalski eskudo	11.—
Španska pezeta	10.—
Japonski jen	5.—
Avstralski dolar	1.285.—
Grška drahma	17.—
Debeli dinar	13.50
Mali dinar	14.50

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S. P. A.
TRST - ULICA F. PILZI 10 - 61-446

IZŠEL JE GALEBOV ŠOLSKI DNEVNIK

DOBITE GA V:

TRŽAŠKI KNJIGARNI —
Ul. sv. Frančiška 20
KNJIGARNI TERČON —
NABREŽINA
TRAFIKI TRETJAK —
KRIŽ
TRAFIKI SEDMAK —
PROSEK
TRAFIKI CHESSA —
Narodna ulica, OPČINE
PAPIRNICI ŽERJAL —
BOLJUNEC

S pričetkom pouka ga boste lahko dobili tudi na vseh slovenskih šolah.

GALEBOVI PRIJATELJI,
POHITITE Z NAKUPOM!

**galebov
šolski
dnevnik
1983-1984**

Bivši borci vabijo

VABILO

Borci 19. SNOUB «S. Kosovel» se pridružujemo praznovanju praznika občine Sežana in sicer:

dne 27. 8. 1983 ob 16. uri se bomo zbrali v Pliskovici pri šoli, kjer bo zbor borcev in izvolitev novega vodstva. Ob 18. uri pa bo prav tam začetek svečanega programa proslave skupno z družbeno - političnimi organizacijami krajevnih skupnosti Pliskovica. Ob sodelovanju pevcev in mladine z recitacijami bo na prečelju osnovne šole odkritje spominske plošče, posvečene veliki uspešni akciji borcev 19. SNOUB «S. Kosovel», razvit bo prapor organizacije ZB NOV Pliskovica, bivšim aktivistom NOB pa bodo podeljene spominske značke OF.

Slavnostni govornik bo tovarišica Vida Učakar.

Na to praznovanje in tovariško srečanje vabimo vse borce, aktiviste in ostale občane.

Na svidenje!

Odbor skupnosti borcev
19. SNOUB «S. Kosovel»
SEŽANA

VABILO

Vabimo borce Južnoprimorskega odreda IX. korpusa NOV in POJ in borce VOS - OF za komenski Kras ter vse ostale borce in občane na slavnostno proslavo s kulturnim programom, ki bo ob občinskem prazniku občine Sežana v nedeljo, 28. avgusta 1983 ob 15. uri v vasi Hruševica pri Stanjelu.

Na slavnosti bo otvoritev vaškega doma v Hruševici in odkritje spominske plošče padlim borcem NOV vasi Hruševica ter spominskega obeležja važnejših dogodkov, ki so bili v vasi med NOB.

Borci Južnoprimorskega odreda bo mo proslavili 40. obletnico ustanovitve odreda in podelili borcem odreda spominsko medaljo, zato prosimo, da spominsko medaljo, zato prosimo, da se zberejo že ob 13.30.

Slavnostni govornik bo predsednik skupščine občine Sežana tovariš homir Kovačič.

Po končani proslavi bo srečanje borcev in prosta zabava s plesom.

Odbor skupnosti borcev
JPO

Knjiga, ki naj Italijanu predstavi našo stvarnost

«Introduzione alla storia culturale e politica slovena a Trieste nel '900» v priredbi Jožeta Pirjevca

Zares, vsaj na tem področju Slovenci nimamo sreče. Vsi naši najmanjši napor, da bi svetu predstavili svoje literarne vrednote, so do sedaj obrodili bolj skromne sadove. Še posebej velja to za naše zadevno uveljavljanje na italijanskem jezikovnem področju, kamor smo doslej posredovali le nekaj Prešerna, Kosovele in Kosmača, pred že davnimi desetletji dobro sprejeto Seliškarjevo mačansko branje «Bratovščina snjege galeba», pred nedavnim nekaj Canarja in sicer njegovega «Podobe iz sanj» ter še prej njegovega «Martina Kacurja», ki ga je Fulvio Tomizza tako lepo preliil v italijanskega idealista, in še kaj. Skratka za prgišče naslovov in to je več ali manj vse.

Da je temu tako, je seveda deloma, vendar le deloma kriva naša majhnost, naša številčna in zemljepisna omejenost, saj nas je vsega skupaj za dva milijona, če nas seštejemo prav vse, namreč Slovence v matični domovini, Slovence iz naših zamejstev, pa še tiste Slovence, ki so razpršeni širom po svetu. Toda če nas je po številu malo, je naša pisana beseda bogata, sorazmerno celo zelo bogata. In če nas italijansko govoreči svet, če nas naš zahodni svet, celo naš someščan ali občan nekaj malo pozna, je temu kriva tudi nekakšna njegova alergičnost do nas, do naše kulture v najširšem pomenu besede, torej tudi naše pisane besede.

Zato te razveseli, ko dobiš v roke čedno knjižico obilnih dvesto strani z naslovom «Introduzione alla storia culturale e politica slovena a Trieste nel '900», za katero je nedavno poskrbel Tržaška pokrajina. Delo te razveseli iz več razlogov. Predvsem zato, ker predstavlja, čeprav omejenemu, vendar italijanskemu bralstvu naš, slovenski delež v tržaški kulturi, v v Trstu pisani besedi. Ne gre torej za delo kakšnega slovenskega literata nasploh, ki bi bilo prevedeno v italijansko, pač pa za neko antološko zbirko prevodov krajsih in daljših del slovenskih pisateljev, torej tržaških Slovencev, potemtakem tistih nekdanih in sedanjih tržaških občanov, katerim še danes ni dano, da bi v tržaških občinskih in pokrajinskih ter drugih javnih ustanovah govorili v svojem jeziku, se uveljavljali v materinem jeziku.

Zadovoljen si tudi zato, ker je za izdajo poskrbel krajevna, torej javna ustanova, ki pa je delo namenila kot pomožni učni tekst višji srednji šoli, torej mlademu italijanskemu občanu, ki se bo lahko iz nje seznanjal z literarnim in kulturnim bogastvom someščana — Slovence, o katerem mu doslej niti šola niti kdo drugi ni povedal še nič.

V tem našem prazniku te publikacije ne bomo dajali strokovne ocene o celotnem delu, o izbiri tekstov, o boljšem ali pomanjkljivejšem prevodu, pač pa bomo navedli le nekaj podatkov.

Knjigo je sestavil in tekste izbral prof. Jože Pirjavec, ki je napisal tudi skoraj petdeset strani dolg uvod, kar pa ni uvod, pač pa kratek a nazoren zgodovinski preizkus, ki se začne v dobi «Slavjanskega društva» in «Slavjanskega rodoljuba» izpred poldruga stoletja, konča pa v današnjih dneh, seveda z vsemi vmesnimi težkimi in mučnimi časi, ki jih je tržaški Slovenec medtem doživljal, saj za tržaškega Slovence niso bila mračna le leta fašizma, ko pa prof. Pirjavec že v svojem uvodu ugotavlja: «V Trstu slovenska govorica ima že več kot sto let težko življenje».

V ostalih 150 in nekaj več straneh pa so krajši in daljši teksti starih in novjših slovenskih tržaških avtorjev, izrazitih literatov, pisateljev in pesnikov, pa tudi sociologov in politikov. Kot prvega je Pirjavec navedel Godino Vrdelskega, sledi mu Etbin Kristan, nato Henrik Tuma, nakar imamo že Zofko Kvedrovo, eno vodilnih sil tržaške «Slovenke». Kmalu v začetku se srečamo tudi z Ivomom Regentom in Vladimirom Martelancem, nakar pridejo na vrsto že pesniki in sicer Srečko Kosovel in Igo Gruden. Tem sledijo Vladimir Bartol, Josip Vilfan, torej oče Jože Vilfana, monsignor Jakob Ukmar, in narodni heroj Pinko Tomažič, s čimer se zaključijo tisti del antološke zbirke, ki predstavlja dela že pokojnih avtorjev.

Sledijo nato Aleš Lokar, Pavle Merku, Boris Pahor, Alojz Rebula, Milan Lipovec, Josip Tavčar in Vinko Beličič, ki spadajo v že zrelejšo dobo, nakar sledi nekaj imen mlajših avtorjev kot so Miroslav Košuta, Marko Kravos, Filibert Benedetič, narečna pesnica Marija Mijot in končno še Bruna Pertot.

Slovenske tekste so v italijansko prevedli Italijani Paolo Privitera in Patrizia Raveggi ter Slovenke Dirmira Fabjan Bajc, Jolka Milič, ki je prevajala v glavnem pesmi, ter Marija Čenda - Kline.

Če smo prej rekli, da smo s publikacijo zadovoljni, ker nas predstavlja italijanskemu bralstvu, nismo toliko zadovoljni z neko omejitvijo, namreč s tem, naj bi delo služilo le kot pomožno učno čtivo in to samo za višje srednje šole. Menimo, da bi knjiga veliko več zalegla, če bi smela med bralstvo nasploh in prepričani smo, da bi se med tržaškimi in ne le tržaškimi Italijani našel marsikdo, ki bi se dela lotil in preko njega spoznal in uvidel, da živi ob njem nacionalna skupnost, ki bogati tudi njegovo, ker bogati vso tržaško kulturo.

Pobuda Tržaške pokrajine je torej pohvalna in smo ji zanj hvalni, toda prav nič manj ni ta pobuda vredna za italijansko bralstvo, saj s spoznavanjem naše kulture pridobivajo tudi oni, celo več kot mi, ker mi svojo kulturo že poznamo.

Knjiga, ki je tiskana na lepem svetlem papirju in z lepo čitljivimi črkami, je tudi ilustrirana z reprodukcijami tržaških slovenskih likovnikov.

in oblastvenih organov in ustanov iz okolice Cerknega, kjer je bilo središče osvobojenega ozemlja v Slovenskem Primorju. Skupaj je bilo v sovražnikovem obroču okrog 2.500 borcev in borkov, od katerih je bilo oboroženih komaj polovica, izkušeni borci pa še manj. Štab 9. korpusa je dal navodila, naj se enote ne kopičijo, temveč naj se izmikajo in se ob prvi priložnosti prebijejo čez Jelovico v Bohinj. Dolga kolona nad 2.500 ljudi, se je iz Črnege vrha skušala prebiti skozi močne sovražne zasede prek visokega Porezna, vendar jih je sovražnik tam presenetil in jim prizadejal hude izgube.

V spomin na ta izredno težak preboj pripravlja posebni pripravljajni odbor pri ZZZB NOV Škofja Loka srečanje enot, ustanov, aktivistov in civilistov, ki so med 22. in 24. marcem 1945 krenili iz Črnege vrha nad Cerknim na ta pohod. Srečanje, združeno z odkritjem spominskega obeležja, bo v nedeljo, 21. avgusta, ob 11. uri v Črnem vrhu. Slavnostni govornik bo predsednik predsedstva SR Slovenije Viktor Avbelj - Rudi, takratni politkomisar 9. korpusa JA.

J. O.

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

13.00 Poletni maraton
V poklon Georgeu Balanchinu

13.30 Dnevnik 1

13.45 «Traviata '53»
Film

15.15 Mister Fantasy - glasbena oddaja

15.55 Happy days
TV film

16.20 Dokumentarna oddaja

17.00 - 19.45 Sveže, sveže - glasba, predstave in aktualnosti

17.10 Astroboy - risanke

17.30 V studiu z gosti in glasbo

18.00 Colorado - TV nadaljevanka

18.30 Dober tek, in potem ...

18.45 Glasba

19.00 Dogodivščina velikega Severa
TV nadaljevanka

19.30 Nagradno tekmovanje

19.45 Almanah in Vremenska slika

20.00 Dnevnik 1

20.30 Ping pong - aktualni dogodki in problemi

21.25 Vrhovna odločitev - 1. del filma
Igra Clark Gable

22.25 Dnevnik 1

22.30 Vrhovna odločitev - 2. del filma

23.20 Dnevnik 1 - Zadnje vesti in Vremenska slika

Drugi kanal

13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri

13.15 Glasbena oddaja

14.00 Mixer - posebna oddaja

15.10 Nam ugaja Flint - film

17.00 Tandem - poletna oddaja v teku oddaje, risanke, dokumentarne oddaje in TV filmi

18.40 Dnevnik 2 - Športne vesti

18.50 Šport in glasba

19.45 Dnevnik 2 - Vesti

20.30 Zgodba nekega Italijana, oddaja je pripravil Alberto Sordi

21.50 Dnevnik 2 - Nocoj

22.00 Dnevnik 2 - Dosje

22.55 «Er Dompasquale»
pop-corn opera Tita Schipe jr. in Roberta Bonannija

23.55 Dnevnik 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

19.00 Dnevnik 3

19.25 Potovanje v srednjeveško Kalabrijo

19.55 Italijanska dokumentarna oddaja od leta 1949 do 1970

20.05 Šolska vzgoja

20.30 Gledališče s snemalno kamero: Izmislimo si ljubezen

21.45 Dnevnik 3

22.10 Koncert

23.10 Glasbena oddaja z Edoardom de Crescenziem

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

18.15 Poročila

18.20 Čez tri gore: oktet Hoja

18.50 Tarzan - risana serija

19.15 Risanka

19.30 TV dnevnik I

20.00 Zbupanec - film

21.15 Zrcalo, tedna

21.35 Umor v Texasu - 1. del filma

23.05 TV dnevnik II

Koper

14.00 in 17.30 Odprta meja - oddaja v slovenščini

18.00 Velika dolina - serijski film

19.00 Aktualna tema

19.30 TVD - Stičišče

19.45 Ryan - serijski film

20.45 Bolero - celovečerni film

22.20 TVD danes

23.30 Zeit im Bild - čas v sliki

Zagreb

18.00 Poročila

18.15 Soba za igracke

18.45 Narodna glasba

19.00 TV dnevnik

20.00 Rockfordov dosjeji - TV nanažanka

20.55 Bioritem - zabavnoglasbena oddaja

21.40 TV dnevnik

21.55 Paleta - kulturni magazin

23.15 Poročila

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

8.30 Dober dan, Italija

8.35 Phyllis - TV film

9.00 Alice - TV film

9.30 Mary Tayler Moore - TV film

10.00 Lou Grant - TV film

11.00 Dan za dnem - TV film

11.30 Rubrike

12.00 Moj prijatelj Arnold - TV film

12.30 Povratek Simona Templarja - TV film

13.30 Steze - TV nadaljevanka

14.30 General Hospital - TV nadaljevanka

15.15 Starši v kavbojkah - film

17.00 Search - TV film

18.00 Mala, a odrasla Nell - TV film

18.30 Popcorn - glasbena oddaja

19.00 Vsi domov - TV film

19.30 Kung-fu - TV film

20.25 Arabesque - TV film

21.25 «Tipi da spiaggia» - film

23.25 Sport

0.25 «Marisa la civetta» - film

RETE QUATTRO

8.30 Ciao, ciao - risanka

9.30 Risanka

9.45 Risanka

10.15 Ne želi si bližnjega žene - film

12.00 Operazione sottoveste - TV film

12.30 Otroci doktorja Jamisona - TV film

13.00 Joe Forrester - TV film

14.00 Moja gejša - film

16.00 Otroci doktorja Jamisona - TV film

16.30 Ciao, ciao - risanka

18.30 Quella casa nella prateria - serijski film

19.30 Quincy - TV film

20.30 Appesi ad un filo - zadnji del filma

21.35 Sport: nogomet ob koncu Oči razuma - film

ITALIA 1

8.30 Risanke

9.30 Nemirno otroštvo - TV novela

10.00 Beg skozi čas - film

12.00 Riuscirà la nostra carovana di eroi a ... - TV film

12.30 Življenje čarovnice - TV film

14.00 Nemirno otroštvo - TV novela

14.30 Soba smrti - film

16.25 Bim, bum, bam - otroška serija

18.00 Velika dolina - serijski film

19.00 Wonder woman - TV film

20.00 Vojak Benjamin - TV film

20.30 Mezzogiorno di fuoco - film

22.00 Agencija Rockford - TV film

23.00 Okravljen tema - film ob koncu Cannon - TV film

TELEPADOVA

10.00 Šesti čut - TV film

11.00 Objektiv X - film

13.00 - 18.00 Risanke

19.30 Pozor na mladino - TV film

20.00 WKRP v Cincinnatiju - TV film

20.30 Nel vuoto - in bilico nel vuoto - film

22.00 Washington a porte chiuse - TV film

23.00 Mladi odvjetniki - TV film

24.00 Attentato ai tre grandi - film

TRIVENETA

8.00 Un'ora di fuoco - film

7.30 Risanke

8.30 Mary O - TV film

9.30 Risanke

10.00 Monitor

12.40 Sempre tre, sempre infallibili - TV film

13.30 Horoskop

13.40 Risanke

14.00 Hoganovi heroji - TV film

14.30 Skrivnostna vojna - film

16.00 Kinematografski program

16.30 Harry O - TV film

17.30 Risanke

18.00 Racket Robin Hood - TV film

18.30 Risanke

19.00 Karovane proti Divjemu zahodu - TV film

20.10 Betty White - TV film

21.00 Ci sono dentro fino al collo - film

22.30 Le tigri di Mompracem - film

24.00 Horoskop

0.10 Guardami nuda - film

1.40 Film

3.10 Posebni agent - TV film

5.30 Konjeniki kralja Artuja - TV film

TELEFRIULI

12.45 TG

13.00 The Beverly Hillbillies - TV film

13.30 Fuoco nella stiva - film

15.00 Tudi bogataši jočejo - TV film

18.00 The Beverly Hillbillies - TV film

18.30 Gunsmoke - TV film

19.25 TG

19.50 Poročila v nemščini

20.10 Tudi bogataši jočejo - TV film

20.40 Cow-boy - film

22.10 Horoskop

22.15 TG

23.30 La lotta del sesso sei milioni di anni fa - film

0.10 Abat-jour

0.15 Poročila v nemščini

TELEQUATTRO

8.30 Povezava z oddajnikom Italia 1

19.00 Dogodki in odmevi

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Radijski mozaik; Trim za vsakogar, Glasbena matineja; 9.15 Roman v nadaljevanjih: Marjan Rožanc: «Metulj»; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Opoldanski zbornik: Glasbeni potpuri; 12.00 Na počitnice; 13.20 Zborovska glasba: slovenske umetne in ljudske pesmi; 13.40 Instrumentalni solisti; 14.10 - 16.00 Mladinsko popoldne: Od ekrana do ekrana; 15.45 Literarni listi; 16.00 Klasični album; 17.10 - 19.00 Razširjeni obzornik: Zimzelene melodije; 17.30 Rubrika; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Priljubljeni motivi; 18.45 Imena naših vasi.

RADIO KOPER
(Slovenski program)

6.30, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 6.00 Jutranji koledar; 6.15 Cestne razmere; 6.45 Prometni servis in napoved programov; 7.15 Val 202; 13.00 Prisluhnite med glasbo; 13.10 Predstavitve programa; 13.20 Zanimivosti, re-

Oddaja «Meh za smeh» ob 13.20 vam bo predstavila harmonikarja Mirka Maverja od Domja pri Trstu. V naši dnevni informativni oddaji ob 17. uri boste slišali med drugim o spremembah v dinarskem poslovanju v organizaciji združenega dela ter o razpisu koncertnega obonmaja v Novi Gorici.

Pogovor o težavah koprskeske tovarne pohištva STIL boste poslušali ob 17.30.

portaže, pogovori; 13.45 Mladi izvajalci; 14.20 Naši zbori; 14.35 Glasbene želje; 15.30 Danes z nami; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Primorski dnevnik; 17.30 Pogovor o ...

RADIO KOPER
(Italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 18.30 Radijski dnevnik; 6.00 Glasba za dobro jutro - pesem tedna; 7.00 Horoskop; 7.30 Glasba; 8.45 Izletnik; 9.00 Štirje koraki; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Glasba; 10.35 Vrtljak motivov; 11.00 Svet mladih; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.32 Poročila v nemščini; 15.45 Glasba; 16.00 Pesem tedna; 16.15 Igra in poje skupina La vera Romagna; 16.32 Glasba; 16.55 Izletnik; 17.00 Glasba; 17.32 Grand Prix; 18.12 Glasba; 19.00 Beat graffiti; 19.32 Poročila v nemščini; 19.40 Glasba; 20.00 Zaključek programov.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00 - 7.58 Glasbena matineja; 9.00 Glasbeno - govorni program; 11.00 Pesmi skozi čas; 11.34 Radijska nadaljevanka; 12.03 Živel radio!; 13.25 Master - glasba za vse okuse; 14.28 Šolska vzgoja; 15.00 Sever-Jug in obratno; 16.00 Poletni popoldanski program; 17.25 Poletne posode; 18.00 Hipoteza; 18.30 Glasba; 19.30 Jazz glasba; 20.00 Deklica - radijska drama; 20.43 Glasbeni premor; 21.00 Koncert; 22.25 Napotki za avtomobiliste; 22.30 Orkestri v večeru; 23.05 Telefonski pogovor.

RADIO OPČINE

Do 20.00 Glasba; 20.00 Lahko noč želi ... (pravljica); 20.30 Klapa Rock; Do konca oddaje z vami glasba.

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00 Poročila; 4.30 - 8.00 Jutranji program - glasba; 5.50 Rekreativna; 6.10, 6.45 in 7.35 Prometne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Sprehod po tržnici; 7.45 Dobro jutro, otroci; 7.55 Iz naših sporedov; 8.05 Za solarje; 8.35 Glasbena pravljica - M. Lipovec (N. Werner - M. Klopčič); Medved brumček; 8.45 Naši umetniki mladim poslušalcem; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za naše goste; 10.05 Rezervirano za ...; 11.05 Ali poznate? ...; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Iz glasbene tradicije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Vedri zvoki; 13.00 Iz naših krajev; 13.30 Od melodije do melodije; 13.50 Človek in zdravje; 14.05 Ottorino Respighi; Ptice; 14.25 Vrtljak; 15.05 Radio danes, radio jutri; 15.15 Naši poslušalci čestitajo; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.35 Vrtljak - vmes: Napotki za turiste; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Pojemo in godemo; 18.15 Gremo v kino; 19.00 Radijski dnevnik; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Vsa zemlja bo z nami zapela ...; 20.00 Slovenski solisti in ansambli; 21.05 Oddaja o morju 22.00 Našim rojakom po svetu; 22.15 Informativna oddaja; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 Iz glasbene skrinje; 23.05 Literarni nokturno; Milan Vincetič; Kolovrat; 00.05 - 4.30 Nočni program.

V nedeljo v Črnem vrhu srečanje bivših borcev

Višji vodji SS in policije v operaciji sli con «Jadransko primorje» Odilo Globocnik in v 18. vojaškem okrožju Erwin Rösener sta marca 1945 s svojima operativnima štaboma za uničevanje tolp izdelala temeljit skupni načrt za uniceenje 9. korpusa na ozemlju Gorenjske in Slovenskega Primorja. Priglenila sta v ta načrt vse razpoložljive in dosegljive sile. V prvem delu ofenzive, ki sta jo imenovala «Frühlingsanfang» (začetek pomladi), naj bi očistile Gorenjsko zahodno od Save in Cerkljanske.

Čeprav je obveščevalna služba 9. korpusa pravočasno ugotovila, da se pripravljala huda sovražnikova ofenziva, se je štab korpusa z nekaterimi enotami šele v poslednjem trenutku umaknil čez Sentvidsko planoto na območje Čepovana. Znotraj obroča pa so ostale 19. SNOUB Srečka Kosovela, tržaška 20. udarna brigada, italijanska 138. brigada Antonio Gramsci, Škofje-ljoki odred, inženirsko-tehnični bataljon 31. divizije, poveljstvo gorenjskega vojnega področja s svojimi enotami in komandami mest, zaščitni bataljon oblastnega komiteja KPS za Gorenjsko ter osebje številnih civilnih, kulturnih

Še nobene odločitve glede popravila mostu v Rupi

Omejitev za tovorni promet še naprej v veljavi

Izmenično enosmerni promet na mostu preko Vipave, na državni cesti pri Rupi, bo v veljavi še kakšen mesec. Pri državnem podjetju za ceste v Trstu namreč še niso odločili, kakšen in kolikšen poseg bodo naredili, da bi most popravili in mu podaljšali življenje za nekaj let. Meritve in poskusi, ki so jih opravili 16. julija so namreč pokazali, da je nosilnost objekta razmeroma dobra in da torej lahko še nadalje služi namenu, vendar pa je treba na objektu, kljub temu opraviti nekaj izrednih posegov.

Dopustniško obdobje je seveda reševanje vprašanja zakasnilo za kakšen mesec. Pri državnem podjetju za ceste so nam povedali, da bodo ustrezno odločitev sprejeli predvidoma septembra ali oktobra, vendar bo izvedba načrta možna šele v prihodnjem letu. Odvisna je namreč od finančnih razpoložljivosti tržaške direkcije državnega podjetja za ceste, za tovrstne posege. Razpoložljivosti pa so bile za tekoče leto že povsem izčrpane.

Postopek za zagotovitev finančnih sredstev bo torej precej dolg, prav tako pa tudi sama izvedba načrta. Verjetno bi bilo veliko lažje (in hitreje) če bi morali najti ustrezna sredstva za zgraditev novega mosta. Sicer pa omejitev prometa, ki po-

teka za težka vozila izmenično enosmerno, ne predstavlja prevelike ovire. Tovornjaki vozijo po državni cesti skozi Dol navadno v zgodnjih jutra-

njih urah, ali pa zvečer, ko je drugih udeležencev v prometu bolj malo. Vsekakor s tako ureditvijo se bo najbrž treba sprijazniti kar za daljši čas.

Dr. Annibale Beviglia

Starejši prebivalci iz Bilj, Mirna in drugih vasi v okolici se bodo s hvaležnostjo in spoštovanjem spominjali dr. Annibale Beviglie, zdravnika, ki je poklic razumel kot poslanstvo, človeka, ki ga je odlikovala dobrotu in poštenost, človeka, ki se je znal vživeti v tukajšnjo stvarnost, razumeti ljudi in ki se je naučil celo njihovega jezika.

Umrli je na veliki šmarenj po krajši, hudi bolezni, star 85 let. Doma je bil iz Lanciana v Abruciu, v Bilje pa je prišel na prvo službeno mesto, po opravljenih študijah. Tu in v okoliških vaseh je vestno in z največjim razumevanjem opravljal dolžnosti občinskega zdravnika. Znal je razumeti stiske in težave, tudi materialne, svojih pacientov, ki jim je nemalokrat zastoj dostavljati celo zdravila. Veliko pacientov je zahajalo k njemu tudi med vojno in po razmejitvi.

Bolj malo ljudi pa ve za njegovo vsestransko pomoč in sodelovanje z narodnoosvobodilnim gibanjem, ko je kot zdravnik zdravil številne ranjene partizane, dobavljal zdravila in opremo. Nemci so ga avgusta 1944 zaprli ter ga obsodili na smrt. Kasneje so smrtno kazen spremenili v 18 let zaporu. Kazen je prestajal v tržaškem Koroneju in je bil osvobojen šele ob koncu vojne. Za pomoč slovenskemu narodnoosvobodilnemu gibanju je bil tudi odlikovan.

Po vojni je dr. Beviglia opravljal različne dolžnosti v javni zdravstveni službi na Goriškem, imel pa je tudi, vse do upokojitve, zasebno ordinacijo.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
«Marzini», Korzo Italia 89 - tel. 84443

Praznik ANPI-VZPI v Podgori

Na prostoru pred športno halo pri Madonnini se bo danes pričel poletni praznik podgorske sekcije VZPI-ANPI. Danes imajo na sporedu tekmovanje v briškoli za bogate nagrade, naslednje dni pa bo na vrsti ples. Organizatorji opozarjajo tudi na bogat srečolov, ki bo deloval vse dni, in kulinarčne specialitete. Prireditve se bo zaključila v ponedeljek.

Prispevki za Zeleni križ

V razne namene so za Zeleni križ v Gorici darovali: Santa Gerin vd. Portelli 30.000 lir, Lidia in Doro Molari 30.000, Olimpia Rizzuto in družina 30.000, Punteri 30.000, v spomin na Andreano Punteri 30.000, družina Lidia Zaccanija sestrice Minerva 20.000, Franca Zanetti 15.000, družina Sirtori in Cerchiaro 20.000, Mario in Bruno Bucovini 10.000, družina Michelini in Bisica 20.000, Gina Drossi 30.000, v spomin na mamo Francesco Travisan hči Rina z družino 30.000, družina Renzi, Brumat, Ciocchetti in Difilippo 20.000, v spomin na prijatelja Celsa Zillija Ezio, Nino in Angelo 60.000, družina Aromolo 30.000 lir.

Dober odkup žita v Mlinotestu

Živilsko-predelovalna industrija Mlinotest v Ajdovščini bo letos že okrog 10 odstotkov pšenice, potrebne za predelavo, prejela z območja Primorske. Prejšnja leta je bil pridelek in torej odkup pšenice le simboličen. Letos pa je znašal kakih 3 tisoč ton. Od tega so samo od pridelovalcev v Vipavski dolini dobili nad 1.100 ton pšenice. Kmetje jo sejejo zaradi ugodnih odkupnih cen, možnosti, da za odkupljeno pšenico dobe v zameno koruzo za krmiljenje živine ali pa moka raznih vrst, pač po izbiri in želji pridelovalcev. Kot menijo, bo Mlinotest prihodnje leto lahko odkupil na Primorskem že 6 tisoč ton pšenice. Vse no jo potrebujejo 30 tisoč ton. Vse preostale količine pšenice tovorna kupeja na Hrvaškem in v Vojvodini.

Razna obvestila

Zaradi nadaljevanja sušnega obdobja uprava konzorcija CAFO naproša uporabnike, naj vodo uporabljajo samo v gospodinjstve namene.

Izleti

Planinsko društvo priredi v nedeljo, 21. t.m., izlet z vzponom na Baviški Grintavec. Prevoz s lastnimi sredstvi. Odhod ob 6. uri s Travnika. Izlet vodi Ivo Berdon. V primeru slabega vremena izleta ne bo.

Kino

Gorica

VERDI 18.00—22.00 «The Wanderers - I nuovi guerrieri». Prepovedan mladini pod 14. letom.
VITTORIA 17.30—22.00 «Buble gum». Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO 18.00—22.00 Fuga per la vittoria.

Tržič

PRINCIPE 18.00—22.00 «1997: fuga da New York».
EXCELSIOR 18.00—22.00 «Tron».

Nova Gorica in okolica

SOČA 19.00—21.00 «Horoskop». Francoska komedija.
SVOBODA 19.00 «Zmaj, mladi gospodar». 21.30 «Casanova». Režija F. Fellini. Italijanski erotični film.
DESKLE 20.30 «Otok pekla». Jugoslovanski vojni film.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
«Rismondo». Ul. E. Toti - tel. 72701

POGREBI

Ob 9.30 Celso Rossi iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Ločniku.

Skladbe sodobnih avtorjev na prireditvi Seghizzi

V polnem teku so priprave na letošnje mednarodno tekmovanje pevskih zborov «C. A. Seghizzi», na katerem bo nastopilo kakor smo že poročali, nad dvajset zborov. Komaj dva tedna nas ločita od pomembne manifestacije, ki je že pred nekaj leti prerasla evropski okvir z udeležbo ansamblov iz drugih celin.

Čeprav se bo manifestacija, ki se bo pričela 1. septembra, zaključila pa 4. septembra, odvijala nekako po starem konceptu, prinaša vendarle precej novosti, opozarjajo organizatorji. Poleg skladb iz obdobja renesanse, romantike in prve polovice dvajsetega stoletja, bomo tokrat lahko prisluhnili tudi skladbam, ki so nastale v obdobju zadnjih dvajset, trideset let, nekako od 1950. leta dalje. Poleg svetovno znanih imen skladateljev bomo zato v bogatem repertoarju letos zasledili tudi manj znana ali povsem neznana imena skladateljev ter, morda prvič, prisluhnili izvedbi njihovih kompozicij. Med znanimi imeni so Armstrong Gibbs, Oddvar Kan, Iain Hamilton, Ryan Gaybyab, Salvador Ranieri itd.

Nekaj novosti tudi v dosedanjem, klasičnem delu repertoarja, v polifoniji. Poleg svetovno znanih mojstrov renesančnega obdobja, Monteverdija, Gallusa, Palestrine, Gesualda, bomo tokrat lahko prisluhnili tudi skladbam manj znanih avtorjev tistega obdobja, kot so Eccard, Rauch, Hackenberg itd.

Med občinstvom bo prav gotovo največ zanimanja za nastope v kategoriji folklornega petja, saj je ta zvrst širšemu krogu občinstva bolj sprejemljiva.

Nekaj novosti se letos obeta tudi na tem področju. Tako nam bo angleški zbor «London Choral» posredoval nekaj ljudskih pesmi v priredbi Vaghana Williamsa, skladatelja, ki je veliko svojega časa posvetil preučevanju bogatega ljudskega izročila na otoku.

Na prireditvi bosta nastopila kar dva zbora iz Slovenije: Slava Klavara iz Maribora ter zbor Obala iz Kopra.

V sklop 22. mednarodnega pevskega tekmovanja se uvršča tudi simpozij strokovnjakov preučevalcev glasbe in zborovskega petja. Simpozij bo 31. avgusta, na njem pa bodo razpravljali o izpisovanju not v obdobju renesanse ter o različnih vprašanjih glede interpretacije pomena zapisov.

Razstava keramike v Šempetru ob Soči

Šempeter ob Soči postaja vse bolj nekakšno središče lončarske obrti na Goriškem. Zaradi vrste pobud tamkajšnje občinske uprave in nenazadnje zaradi tečajev, ki jih prirejajo za mlade oblikovalce v šoli, pa tudi tečajev za odrasle. Umetniško oblikovanje gline je v šempetrski osnovni šoli pravzaprav že preraslo v stalno dopolnilno dejavnost udejstvovanja mladih.

Vrsta dosedanjih pobud se bo jutri obogatila z novo manifestacijo. Zvečer bodo namreč odprli razstavo keramičnih izdelkov. Pobuda prihaja tudi tokrat s strani občinske uprave, pokroviteljstvo pa sta prevzeli dežela in pokrajina. Poleg izdelkov šempetrskih osnovnošolskih otrok, bodo svoje izdelke razstavljali še člani zadruga La felce iz Gradišča.

Ob tem velja opozoriti, da se je zanimanje za lončarstvo v tem kraju razširilo v zadnjih 20 letih, zlasti, ko se je semkaj preselil zdaj že pokojni umetnik Germano Masetti, ki je pri mladih, pa tudi pri starejših, znal vzbuditi veliko zanimanje za oblikovanje gline. Po njegovi smrti je to poslanstvo prevzela hčerka Paola.

Razstavo bodo odprli jutri ob 18. uri. V prostorih osnovne šole v Šempetru, odprta pa bo do 5. septembra.

Do nedelje v Gradišču konjski skoki čez ovire

Bodo morali tudi prireditelji čez kako oviro?

Kar 160 tekmovalcev bo nastopilo na letošnjem konjeniškem tekmovanju v preskakovanju ovir. Tekmovanje bo v Gradišču, kjer so včeraj sredi parka na glavnem trgu že pripravili tekmovalne steze in postavili ovire. Uradni program se bo pričel danes dopoldne in se zaključil v nedeljo popoldne. Vsega skupaj bo na sporedu kar 14 tekmovanj v raznih kategorijah: po pet tekmovanj bo na sporedu danes in jutri, zadnja štiri pa bodo v nedeljo.

Konjska prireditve je meddeželna značaja, nekatera tekmovanja pa veljajo tudi za vsedržavno prvenstvo. Od 154 italijanskih konjenikov (poleg teh nastopa tudi šest Egipčanov) bo 117 nastopilo tako na meddeželnem kot na vsedržavnem tekmovanju. Dvajset konjenikov bo nastopilo samo na vsedržavnem in 17 samo na meddeželnem prvenstvu. Najbolje uvrščeni na meddeželnem

tekmovanju bodo prejeli pokale in plakete, za vsedržavno tekmovanje pa so predvidene tudi denarne nagrade v skupni vrednosti poltretjega milijona lir. Organizator konjske prireditve je turistična ustanova iz Gradišča in Redipuglie.

Toliko o tekmovanju samem. Pripraviti pa gre, da bo konjska prireditve predvidoma tudi letos izzvala polemike, kot v zadnjih letih, s strani številnih domačinov, ki menijo, da je škoda, ki jo konji povzročijo v parku prevelika. Lani so si oporečniki izmislili nenavadno in dokaj ironično obliko protesta: nekaj dni po prireditvi so po zidovih v Gradišču nalepili ponarejene plakate KZE, v katerih so najavili epidemijo salmoneloze, ki naj bi jo povzročili konji. Lanska šala je povsem uspela, zato letos v Gradišču že ugibajo, kako bodo neznanici tokrat «udarili» po prirediteljih.

Težave v bolnišnici usmiljenih bratov

V bolnišnici usmiljenih bratov imajo menda te dni opravka z nadležno nalezljivo kožno boleznijo.

V nekem oddelku bolnišnice San Giusto so ugotovili bolezenske znake pri večini pacientov. Simptomi bolezni so podobni tistim, ki jih povzroča srbečica. Pacientke so kajpak premetili, v prihodnjih dneh pa bodo prostore temeljito razkužili. Do podobnega primera je menda v tej zdravstveni ustanovi že prišlo pred kakšnim letom.

Možno je tudi, da ne gre za epidemijo kake kožne bolezni, ampak za akutno obliko alergije na snovi, oziroma detergente, ki jih uporabljajo za čiščenje in razkuževanje prostorov in pranje posteljnega perila.

Ženska v zapor po sporu s policaji

Kdor se je v sredo zvečer sprehajal pri spominskem parku v Gorici, je verjetno prisostvoval dokaj nenavadnemu prizoru. Mlajša ženska se je namreč pognala na dva policista, ju pošteno ozmerjala, enega tudi pretepla in se šele po nekaj minutah prerivanja pomirila ter jima sledila na kvesturo. Agenti sta opazila žensko, ki se jima je zdela sumljiva, okrog 22. ure pri spominskem parku. Približala sta se ji, da bi jo legitimirala, toda to ženski po vsej verjetnosti ni bilo po godu. Najprej ju je obsula s kopico ne ravno ljubkih besed, nato pa prešla k dejanjem in tako opraskala enega od dveh predstavnikov javne varnosti, da se je moral zateči po zdravniško pomoč. Tudi na goriški kvesturi je ženska vztrajno molčala o svoji istovetnosti.

Zaradi tega so jo aretirali in jo z dokaj zajetno obtožnico pospremili v videmsko žensko kaznilnico. Tam so šele včeraj dopoldne odkrili, da gre za 32-letno Sigride Baum iz Gorice in da ženska nima nobenega vsaj navideznega razloga, da bi prikrivala svojo istovetnost. Zaradi nepremišljenega dejanja se bo sedaj morala zagovarjati radi povzročitve poškodb, upiranja in žalitve javnih funkcionarjev ter seveda prikrivanja osebnih podatkov.

Izšel je Galebov šolski dnevnik

**galebov
šolski
dnevnik
1983-1984**

Dobite ga v Katoliški knjigarni na Travniku.

S pričetkom pouka ga boste lahko dobili tudi na vseh slovenskih šolah.

GALEBOVI PRIJATELJI,
POHITITE Z NAKUPOM!

24.-29. AVGUSTA TABORNIŠKI ZLET V SOVODNJAH

Mala ankeča med našimi bralci

Pomlajeni Primorski dnevnik izdelal na poletnem izpitu pred naročniki

Mimo je približno poldrugi mesec, odkar je naš dnevnik pričel izhajati v novem formatu. Z zmanjšanjem velikosti strani in povečanjem njihovega števila je prišlo še do nekaterih oblikovnih in vsebinskih sprememb. Novosti v tisku, v postavljanju člankov v njihovi vsebinski razporeditvi so gotovo nekoliko presenetile naše naročnike in zveste bralce. Marsikdo se je v prvih dneh znašel malce v težavah, ko je moral dvakrat ali trikrat prelistati vseh 12 novih, malo več kot polovinskih strani, preden je našel to, kar je želel.

Po tem prvem presenečenju pa je preteklo že dovolj časa, da se je vsakdo privadil na novo obliko. Zaradi tega smo v prejšnjih dneh povprašali nekaj po naključju izbranih naročnikov iz raznih krajev na Goriškem, kaj mislijo o novi preobliki Primorskega dnevnika, če jim je nova oblika všeč, če so zadovoljni z vsebino, kaj se jim zdi pomanjkljivo, pa še, če imajo kakšen nasvet, pripombo ali kritiko, zato da se naš časopis izboljša in obogati.

Preden prepustimo besedo neposredno našim bralcem, bi tu navedli še nekatere zanimivosti o reakcijah na novo obliko, ki smo jih doslej zbrali preko naših razmašalcev ali bralcev.

Dobili smo vtis, da je velika večina naših bralcev ugodno sprejela novosti. Zastu velja to za mlade bralce, ki so praktično brez izjeme sprejeli z zadovoljstvom novo obliko: zdi se jim bolj prijetna, bolj uporabna, modernejša. Bolj deljena so mnenja pri starih bralcih, zlasti med tistimi, ki so bili dolga leta vajeni tradicionalne oblike. Nekateri so se po »čoku« prvih tedaj privadili na novi format in razporeditev člankov, so pa tudi taki, ki še vedno prebrišejo staro obliko.

Zanimivi so tudi razlogi, zaradi katerih je Primorski dnevnik po novem formatu bolj všeč. Tako smo slišali, da je več kot ena gospodinja zadovoljna, ker ji mož ne raztegne časopisa oz. celo mizo. Da je z manjšim formatom manj prepirov v hiši vedo povedati tudi drugi, ki so končno rešili problem, kdo bo prvi prebral časopis: zdaj in si jih nato zamenjujejo, tako da ni nihče prikrajšan. Nekoliko resnejše razloge za zadovoljstvo imajo razmašalci, ki so z novim tiskom zadovoljni predvsem zato, ker jim ne manjka rok.

Med najpogostejšimi razlogi za odobranje nove oblike dnevnika so tudi estetske kot čisto praktične ugotovitve. Mnogi menijo, da je časopis lepši, drugi da je uporabnejši, spet drugi, da je bolj čitljiv in pregleden. Zadnja dva poudarka je sicer sporna, saj se kritični novoga formata opirajo prav na njegovo preglednost in na težave pri branju člankov: stvar očito odvisi od subjektivnega gledanja, nemajhno vlogo pa verjetno igra pri tem navada.

Splošno odobravanje pa je gotovo že

la uvedba televizijskih programov zasebnih postaj.

Po teh splošnih ugotovitvah pogledajmo sedaj kratek izbor mnenj naših bralcev, ki so na vprašanja o tem, kako so sprejeli novosti v svojem vsakodnevem časopisu odgovorili takole:

Adrijan Vižintin, delavec iz Dola: «Primorski dnevnik se mi zdi kar dober. Vseč mi je nova oblika, ker je bolj moderna kot prejšnja. Zdi se mi tudi, da je vsebina bogatejša in da v časopisu dobim več novic kot prej. Na splošno sem torej zadovoljen, le to bi želel pripomniti, da bi več prostora morali posvetiti goriški kroniki.»

Slikar Rudolf Saksida iz Gorice meni: «Uvedba novega formata je bila zame presenečenje, ki me ni posebno razveselilo. Čeprav je več strani, se mi zdi novi format nekoliko reven. Nekaj se je tudi izboljšalo: slike so dosti bolj jasne, vsebina se mi zdi bogatejša, toda oblika je premajhna. Po mojem bi morali ohraniti prejšnjo velikost strani. Pa še nekaj: rad prebiram športne novice, pri katerih po novem pogrešam navedbo športne pango ne nad posameznimi članki, ki se prej pomagala bralcu, da se je orientiral.»

Stojana Gravner z Oslavja, kmetica: «Z novo obliko sem zadovoljna, ker je precej praktična. Tudi vsebina se mi zdi dobra. Najraje prebiram domače vesti iz kronike, ki pa je kdaj pa kdaj nekoliko pomanjkljiva. Zato bi morali posvetiti več prostora prav novicam iz domačih krajev. Kmetom bi moral dnevnik odmeriti nekoliko več prostora, predvsem z rednim informiranjem o novi zakonodaji v zvezi s kmetijstvom.»

Univerzitetni študent **Marko Vogrič** iz Gorice nam je povedal, da se mu zdi z uvedbo novega formata časopis vsestransko boljši. «Slike so jasnejše, tisk čistejši. Format je prikladnejši, ker se časopis bolje drži v rokah, vseč pa mi je tudi nov način postavljanja, ker so novice bolj pregledne. Dobra zamisel je bila izpopolnitev televizijskih programov in uvedba novih rubrik. Kar pa me še vedno moti je to, da je goriški kroniki v primerjavi s tržaško še vedno odmerjeno premalo prostora. Prav bi bilo, ko bi za Gorico imeli vsak dan dve strani. Nekoliko pogrešam bogatejšo nedeljsko izdajo, v kateri si prej dobival napovedi in dogodke za več dni naprej.»

Tudi **Lilijana Rusjan**, uradnica, doma na Plešivem, je ugodno sprejela spremembo oblike: «Dnevnik se mi zdi po novem lepši in modernejši, kajti prej je bil preveč let vedno enak. Z obliko se je izboljšala tudi vsebina, ki je sedaj bolj popolna. Osebnost najraje prebiram prve strani in seveda novice z Goriškega. Med rubrikami, s katerimi bi obogatili časopis, bi lahko bil nekaj kuhinjski kotiček, na primer z receptom dneva ali čim podobnim.»

Profesor **Hilarij Pelicon** iz Sovodenj

pravi: «Seveda sem bil presenečen, ko sem prvič zagledal dnevnik v manjši obliki. Takoj mi je ugajala, saj je časopis bolj priročen, lepši, rekel bi bolj simpatičen. S povečanjem števila strani se je tudi vsebina razširila, ne bi pa rekel, da se je s tem izboljšala. Najraje prebiram goriško kroniko (te je še vedno premalo) in športne novice.»

Teodor Devetak, delavec iz Ronk, ni navdušen nad spremembo oblike. «Časopis je kar dober, toda sedanjí format je premajhen. Argumenti niso več koncentrirani kot so bili prej in je zato težje dobiti članek, ki človeka zanima. Glede vsebine nimam posebnih kritik, saj je kar zadovoljiva, raje pa bi imel večje strani, kakršne so bile prej.» S temi ugotovitvami se strinja tudi njegova žena **Elvira**, ki nam je povedala, da bi jo posebej zanimala rubrika o vrtnarstvu in o podobnih predvsem stvarnih argumentih.

Mario Devetak podjetnik s Poljan, pravi, da mu je glede oblike čisto vseeno. «Zanima me predvsem vsebina, ta pa bi lahko bila bogatejša. Predvsem je Gorici odmerjen prostor premajhen. Bolj bi morali upoštevati gospodarske probleme pri nas in predvsem zidarsko stroko, v kateri delam.»

Trgovec Rajko Brajnik iz Štandreža: «Nova oblika je prav v redu, članki so boljše postavljeni in so zato bolj pregledni. Žena pravi, da je tudi slovenščina boljša. Meni se zdi vsebina za majhen časopis kot je Primorski dnevnik kar zadovoljiva, čeprav kdaj na kdaj manjka kaka manjša novica. Zanimam se za šport, zato bi mi bilo všeč, ko bi Primorski izhajal tudi ob ponedeljkih.»

Majda Stanič živi v Števerjanu in je gospodinja. «Nova oblika je dobra in smo jo v družini vsi sprejeli z zadovoljstvom. Čeprav je več strani mislim, da je še vedno premalo novic. Zanima me predvsem domača kronika kot so rojstva, smrti, nesreče, zato bi želela, da bi tem argumentom posvetili več prostora. Rada bi brala tudi horoskopi, medtem ko je športa, vsaj za moj okus, preveč.»

Ernest Frandolič, upokojenec iz Dobredeba, nam je povedal, da ga je prve dni nova oblika res presenetila. «Sprva se nisem mogel privaditi nanjo, sedaj ko mi je postala bolj domača, pa sem kar zadovoljen. Prej je bilo malo govora o naših krajih, sedaj pa le nekaj več pišete. Rad prebiram podlistke, zato bi želel, da bi jih bilo še več.»

Tudi **Mirko Bagon**, zidar iz Jamelj, je dejal, da jim je bilo v družini nerodno, ko so prve dni listali po spremenjenem časopisu. «Sedaj smo se privadili in se mi zdi, da je boljše, ker je vsaka stvar na svoji strani. Časopis je lepši in bolj moderen. Zanimajo me vsakodnevne domače novice, zato bi želel nekaj več kronike, drugače pa je vsebina po mojem kar dobra.»

MARKO MARINČIČ

Kako je bilo na Koroškem pred skoraj 65 leti

Pogovor s Francetom Jurenom s Poljan, nekdanjim borcem za severno mejo

Letos mineva 65 let od konca prve svetovne vojne. Vse bolj redke so vrste tistih, ki so grozote občutili na lastni koži, v bojnih jarkih, ali ki so neposredno po koncu vojne sodelovali v bojih za severno mejo. Eden takih, živih spomenikov, je France Juren z Vrha, ki pa že dolgo let živi na Poljanah. Prvo svetovno vojno je preživel kot pripadnik inženirskih enot 27. pešpolka. Za sabo ima 37 mesecev fronte. Decembra bo dopolnil 87 let, od katerih je več kakor polovico posvetil trdemu kamnarskemu poklicu.

Starost, ki niti ni starost, če ne bi bilo vmes tistih težav, ki se začnejo pojavljati v zadnjih letih. France Juren je eden od redkih preživelih vojakov nekdanje cesarsko-kraljeve armade, ki se je bojeval tako rekoč na pragu domače hiše. V začetku vojne je sicer sodeloval, kot pripadnik inženirskih enot, pri gradnji podzemskih zaklonišč v Pulju, zatem pa so ga za krajši čas poslali še v Karpate, potem pa je do zloma fronte pri Kobaru bil na Krasu, v okolici Štanje la in Kostanjevice.

Prav dobro se spominja, kako so v neki kraški dolini pri Kostanjevici prisegli cesarju Karlu. Enoti je takrat poveljeval Orehek. Dobro se spominja tudi poročnika Ščinkovca, doma nekje iz okolice Idrije. Ta je poveljeval enoti prav tiste oktobarske dni, ko se je fronta premaknila na Piavo. Za Jurena se je bojna črta ustavila nekje pri kraju Motta di Livenza.

Iz vojnih let ima kajpak še in še spominov, ki bi jih bilo težko strniti v nekaj kratkih strani, čeprav so po svoje zanimivi in, lahko rečemo, enkratni. Zmeraj se je France nekako zmalzal zaradi znanja jezikov. Poleg slovenščine in nemščine je dobro govoril tudi italijanščino, kar mu je nehalokrat pomagalo, da se je izognil neposredni nevarnosti v strelskem jarku. Zanimivo bi bilo recimo zabeležiti dogodek, kako je France po nekem italijanskem napadu prišel do z »galeto« (prepečene) nabasane naribnika. Po svoje je zanimiva tudi zgodba o udeležbi v bojih za severno mejo, čeprav so Franceta skoraj prisilno vtaknili med Maistrove borce.

Zgodba se pričinja v Codroipu, tik pred razsulom Avstrije, konča pa v tržaškem Coroneu, kamor so ga za nekaj časa vtaknile italijanske oblasti, kot osumljenega zapoznelega povratnika.

Iz Codroipa je France odšel na 34. dnevni «Urlaub». Prvi in edini, ki so mu ga v vseh letih vojne dodelili. Z vlakom se je odpeljal na Štajersko, kjer je bila tedaj družina v begunstvu. Tu je dočakal konec vojne pa tudi poziv, da mora takoj k vojakom, ali pa se vrniti domov.

«Ostal sem pri mojih še dan ali dva in premišljeval, kaj je boljše», se spominja France. «Potem sem se odločil in z vlakom odpoval v Ljub-

ljano, naravnost v kasarno 27. regimenta. Ker sem v avstrijski vojski imel »šaržo« so mi tudi tu, kjer je bilo kar precej starih znancev, takoj naprtli dolžnost. Hodili smo stražiti šempetrski zapor. Danes tam ni več nič, je vse razdrto.»

«Kar na lepem se nekega večera zmislijo, nas naložijo na vlak in odpeljejo. Nas je bilo okrog poldrugi tisoč, zmeraj takih kot jaz. Po Jensehah je vlak zapeljal proti tunelu, vendar je bilo zelo strmo. Še zmeraj se spominjam, da so poslali drugo »mašino«, ki je vlak porivala proti tunelu. Na drugi strani smo šli iz vagonov, postavili smo se v vrsto po dva in dva. Hodili smo ponoči, najprej na en hrib, po drugi strani pa spet dol.»

V katero vas so prišli, seveda ponoči, se France ne spominja več točno, pač pa ve za ime krajev, kjer so bili naslednje dni. «V Šentjakob (v Rožu) smo prišli okrog polnoči. Tam smo polovili in zaprli kar je bilo Nemcev. Kraj smo seveda zastražili. Tudi na »žegnu« je bila straža, v zvoniku. Pa smo morali kmalu pobegniti. Naslednjega dne, v prvih popoldanskih urah kar na vsem lepem priletj v zvonik granata. Eden je bil takoj mrtev, nekaj je bilo ranjenih. Seveda smo se iz nevarnega kraja brž umaknili. Kmalu zatem so Franci zajeli Nemci, oziroma Avstrijci ter ga odpeljali v taborišče blizu Spitala, kjer je trpel lakoto in pomanjkanje kar nekaj mesecev.

«Najhujše pa je bilo zaradi uši, ki so bile tako rejene, da sta dve živalici, če si ju postavil pod petkronski kovanec, istega z lahkoto premikale.»

Veliko jetnikov je pomrlo zaradi lakote in bolezni. Francetu je tudi v lagerju pomagalo znanje jezikov. Spoznal je v mestu nekega obrtnika, Italijana, ki mu je pomagal pri delu. Za plačilo je dobil hrano, pa nekaj denarja. Zatem je dobil priložnostno delo pri neki drugi družini.

France se spominja tudi, kako je iz Jugoslavije prišla pomoč v živežu. «Pred taborišče je prišel vlak s slovensko zastavo na lokomotivi in zadnjem vagonu. En vagon je bil naložen s kruhom. Na štrulah so stali tri ali štiri in jih metali med nas.»

Končno je za Franceta in množico drugih nastopila ura vrnitve. Raztrgane, umazane, lačne in izčrpane so jih naložili na vlak. Pot v Jugoslavijo je držala preko Dunaja, Gradca in Maribora.

Pa se je Juren spet znašel v stari vojašnici v Ljubljani. Iz Ljubljane jo je mahnil domov, vendar so ga, tako kakor druge povratnike, že na meji ustavili karabinerji ter ga kot sumljivega odpeljali v Coroneo.

Taka je koroška zgodba našega Franca Jurena.

Po zvočnem zapisu uredil
VLADO KLEMŠE

Drago Sedmak

Fašizem na Goriškem v letu 1923

Vse manifestacije, ki so se vršile ob priliki poldelitve zastav občinam, so vzbudila poslanca Virgija Pisentija pismo, ki je bilo objavljeno tudi v »Goriški straži«. Šček je Pisentiju jasno povedal, da so vse kolobocije okrog zastav ali kot jih je imenoval »parade« hlinjenje, oziroma, da je množičnost slovenske prebivalstva, ki jim je prisostvovalo, rezultat takojšnjega posrednega ali neposrednega ukaza. Kot vzrok za to svojo misel je Šček zapisal, da kaj tedaj ni v slovenski naravi in da so Slovenci do manifestacijami. Prva taka manifestacija je po njegovi domnevi bila Majniška deklaracija 1927, druga pa dr. deželna volitve v Italiji leta 1921, kjer je 97% slovenske doma se nahajajočih slovenskih volivcev jasno pokazala, da je bilo štetje 1921 potrjeno in da je to šlo za dejanski plebiscit.

O vprašanju slovenskega fašizma je Šček zapisal, da naj Pisenti najprej sestavi seznam teh članov slovenskega ljudstva je Šček dejal, da je to slovenski narod v katerem imenu on govori, ne pogo-
daj pa se o izjemah, ki bi ob propadu fašizma pisali Slovencev v vladno stranko je Šček trdil, da je to treba pripisati »izrednim razmeram in opor-
unizmu«. Včlanjevali so se pod eksistenčnim pri-

12.

tiskom ali pa zaradi koristolovstva, oziroma častihlepja. Za precejšnje število vpisanih mladih slovenskih fašistov je dejal, da gre za mlade nezadovoljne, ki so se hoteli otresti vpliva, ki ga je nanje imel vaški župan, župnik ali pa oče, deloma tudi učitelj. Za to, kaj oni resnično so, bi se moral Pisenti pozanimati, kaj oni govorijo, ko niso pred njim, ampak v domačem, prijateljskem okolju. Če bi jih tedaj poslušal, bi se verjetno prijel za glavo.

Šček je zapisal, da to navdušenje za fašizem pojenjuje med Slovenci, ker tudi fašisti niso uspeli ali hoteli dati, kar do slovenski fašisti zahtevali, oziroma pričakovali od njih. Našel je probleme vojne odškodnine, pitne vode na Krasu, brezposelnosti, strahovanja, kratenja društvene svobode, krčenje šol, metanje slovenskega jezika iz sodnij itd. Za vse krivice, ki jih je Slovincem prizadel fašizem, je Šček dejal, da jih tudi slovenski fašisti ne odpravljajo in da si ne upa noben slovenski fašist takih dejanj javno zagovarjati. Pozval je »korajžne« slovenske novodobarje, da naj kdo vstane in reče, da je, taka politika pravilna. Šček je za pridobitev ljudstva s strani vlade dejal, da sta pomembna dva pogoja:

- 1 — Priznati pridobljene jezikovne pravice;
- 2 — gospodarski dvig prebivalstva.

V zaključku pisma pa je Šček zapisal, da je vsako dajanje nasvetov brezpomembno, ker bodo italijanski fašisti sledili svojemu programu: Čimprej potujčiti to ljudstvo, da ne bo treba zidati trdnjav v Alpah.

Seveda je to pismo imelo določen propagandni pomen, vendar pa je vsebina odgovarjala resničnosti. Njegovo mnenje, da je slovensko snoparstvo v upadanj, se zdi nekoliko prenačeno, ker menimo, da je to bil samo predah med takojšnjim vzponom po nastopu italijanskega fašizma in vrhom, ki ga je slovenski fašizem začel graditi zadnje mesece leta 1923 in ga dosegel, v dobrem in slabem, ob volitvah 6. aprila 1924. Menimo tudi, da eksistenčni pro-

blem pred letom 1926 še ni bil toliko hud, da bi se Slovenci morali vključevati v slovensko vladno stranko.

Tudi na Tolminskem niso nekateri prenapeteži hoteli zaostajati za Brici v odstranjevanju županov in kot prva žrtev je bil odstranjen Anton Mikuž, župan v Sv. Luciji (Most na Soči). Ta se je moral zagovarjati pred sodiščem zaradi dveh sporov, ki ju je imel z orožniki, po italijanskih zakonih, njegovi mi podrejenimi. Pred sodiščem se je na prvi obravnavi pokazalo, da je Mikuž ravnal čisto pravilno, ko ni izročil orožnikom denarja, ki ga je dobila občina od davka na kolo, ki so ga orožniki zahtevali. Ker orožniki prvič niso uspeli, so Mikuža zopet spravili pred sodišče pod obtožbo, da ni prižgal luči na občinskem poslopju. Čeprav je Mikuž dokazal, da je občinsko poslopje v isti hiši kot gostilna, na kateri je gorela luč, je bil obsojen na dva meseca ječe, ki pa je ni odsedel, ker so ga pomilostili zaradi poroke kraljeve hčerke.

Zaradi italijanskih zakonov, ki so točno določali hierarhični položaj v občini, se obsodbe župana Mikuža ne da drugače razložiti kot, da je šlo za načrtno gonjo proti zavednim slovenskim županom. Namesto, da bi Pisenti orožnike posvaril, je kot fašistični prefekt Mikuža enostavno odstranil in Mikuž ni smel biti tri leta izvoljen za župana.

Na enem izmed mnogih potovanj, ki jih je Pisenti prirejal po podeželju, se je julija ustavil tudi v »velepomembnem« Rihemberku (Braniku), kjer ga je pričakalo »številno zastopstvo krajevnega fašija.« Poročilo v »Novi dobi« je prineslo ponoven hvalospev Vincencu Cigoju in mu pripisalo »največje zaslug« za ustanovitev krajevnega fašija. Človek ne hote dobi občutek, da je dopise pisal Cigoj sam, ali pa kak njegov najbližji podrepnik. Dopisnik je med »veljaki rihemberškega fašizma« poleg Cigoja omenil še Palandrija in tajnika Mohoroviča.

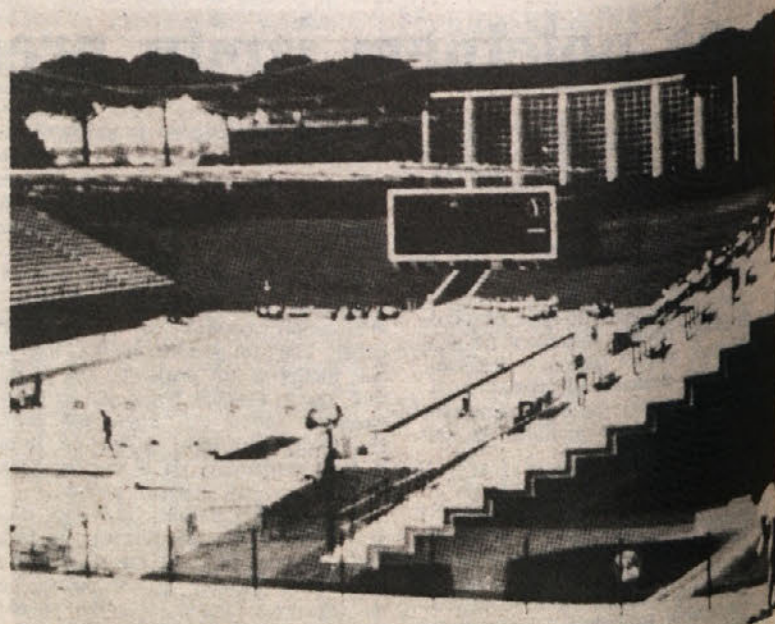
Danes uradna otvoritev

XVI
CAMPIONATI
EUROPEI
DI NUOTO

Prevladuje mnenje, da bo NDR pri dekletih pobrala skoraj vsa prva me-

Jugoslovansko plavanje računa izključno na brata Petrič, Italijani pa imajo v Franceschiju in Revelliju dva možna zmagovalca na progah 200 in 400 m mešano oziroma 200 m delfin.

Vatropolisti bodo svoje moči merili že od jutri. V skupini A, ki se bo borila za naslov, bodo igrale: ZRN, SZ, Madžarska, Jugoslavija, Španija, Italija, Romunija in Nizozemska. V B skupini (tekmovanje za prestop v elito) bodo: Grčija, Bolgarija, Francija, Švedska, Danska, Belgija in Avstrija. Favoriti za naslov naj bi bili Sovjeti, Zahodni Nemci in Italijani, ki so letos že nekajkrat izgubili z Zahodnimi

V tekmovalni program so vključili tudi umetnostno plavanje, ki pa nima v Evropi posebne privlačnosti in bo tekmovalje predvsem potekalo brez

Tekmovanje bo trajalo vse do sobote, 27. avgusta. Program plavalniških tekmovalj je načrtovan tako, da bodo v jutranjih urah izvajali kvalifikacije, ne popoldan pa finalne tekme.

Do kraja sedaj ostajajo tri regate. Da bi dohiteli vodečo dvojico,

Včerajšnja regata je bila zelo počasna, saj je bil veter vseskozi izredno šibek, na koncu pa so imeli Italijani 3'56 prednosti pred Kanado 1, žal pa jim uspeh sedaj kaj malo koristi.

Mineira igrala neodločeno 2:2 (2:2).
Rimski nogometaši so že vodili
2:0 z zadetkom Contija in Graziani
ja, gostje pa so že v prvem polčas
stanje izenačili z Nelinhom in Paul
linhom.

● **ROMA IZENAČILA.** V sinočnji prijateljski nogometni tekmi v Rimu sta Roma in brazilsko moštvo Atletica

LUGO (Ravenna) — Belgijec Fons De Wolf je osvojil prvo mesto na 58. mednarodni kolesarski dirki po Romagni. Belgijcu je uspel beg 5 km pred ciljem in je tako sam dokončal dirko z 18" pred Svedom Nilssonom in Italijanom Masciarellijem. Naj omenimo, da je med dirko od-

VRSTNI RED (241 km)
1. De Wolf (Bel.) v 6.35'17" s po-
prečno hitrostjo 36,581 km na uro, 2.
Nilsson (Šve.) po 18", 3. Masciarelli
(It.), 4. Piersanti (It.) po 34", 5.
Worre (Dan.) po 39".

V Vidmu in Lignanu Sabbiadoro se je v sredo pričel velik mednarodni odbojgarski turnir ob tisočletnici Vidma za »Lovoriko Cassa di Risparmio«. Obenem pa je to tekmovanje tudi drugi del turnirja »Rim - Pariz«, potem ko so prvi del odgrali v Frejusu in je Italija premagala vse tri nasprotnike: Francijo, ZRN in Južno Korejo. Prizadevnim videmskim organizatorjem, na čelu z neumnornim Travaglinijem, pa je uspelo pridobiti še dva tekmeča — organizatorja letošnjega EP NDR in Grčijo. Tako bodo v petih dneh igrali kar petnajst kakovostnih tekem in s tem bo tudi najboljša propaganda za vse bolj atraktivno igro ob mreži. Poleg tega pa bo

Ze prvi razpleti so takoj pokazali, da sta velika favorita za končno zmago Italija in NDR. Italijani so v Lignano Sabbiadoro prepričljivo premagali Zahodne Nemce, pa čeprav varovanci trenerja Prandija morajo popraviti še marsikatero slabost.

CARACAS — V okviru vseameriških iger je Američan Steve Lundquist izboljšal svetovni rekord na 100 m prsno z 1'02"28. Prejšnji rekord je bil last istega plavalca, ki ga je dosegel 6. avgusta v Clovisu (1'02"34).

NEW YORK — Ameriški atlet Willi Gault, bronasta kolajna na olimpijadi v Helsinkih, je izgubil »amaterski status«, saj je podpisal dogovor s ameriškim profesionalnim klubom (ameriški football) Chicago Bears za pet let, ki mu bo plačevali vsaj 10 milijard dolarjev, kar je skoraj kot dve milijardi lir za dobo štirih let.

SAO PAULO — Socialnodemokratska stranka, ki je na oblasti v mestu ziliziji, je ponudila Peleju, da predstavi svojo kandidaturo za župana v mestu Santos. Bivši slavni nogometaš, ki živi kar šest mesecev na leto v mestu Santos in se med drugim ukvarja s propagando, modo, kinematografijo, lahko glasbo in še marsičem, je sporočil, da bo predlog dobro preučil. Pele pa bo svojo kandidaturo lahko predstavil le, če bodo decembrske volitve, kot pa bo sedaj predvidevajo, odložili. Po zakonu mora namreč biti kandidat vsaj osem mesecev vpisan v stranko, za katero namerava nastopiti.

ZAHODNI BERLIN — Na mednarodnem atletskem mitingu v Zahodnem Berlinu sta najboljša rezultata dosegla Američana Steve Scott in Henry Marsh, ki sta postavila najboljši znaniki sezone v teku na miljo oz. 3.000 m zapreke. Scott, ki je bil drugi na 1500 m v Helsinkih, je razdaljo pretekel v 3'49"21, manj kot dve sekundi od svetovnega rekorda Britance Sebastiana Coea (3'47"33). Marsh, ki je na svetovnem prvenstvu zaradi padca izpadel iz finala na 3000 m zapreke, je zmagal v času 8'12"54, kar je šesti najboljši svetovni doseg, čeprav še vedno daleč od svetovne znanke Kenija Henryja Rona (8 min. 05"40). Nasploh so bili tudi tokrat ameriški atleti v ospredju in tudi ni izostala Lewisova zmaga na 100 m (10"07).

Rado Gruden

Našo prvo lestvico stavnega stolpea Totocalcio v novi sezoni je sestavil Rado Gruden, trener Bregove ženske odbojbarske ekipe, ki nastopa v C-1 ligi.

TRST — Italijanska ženska reprezentanca je na košarkarska reprezentanca iz Trsta, ki so pripravi na evropsko prvenstvo, ki bo v Budimpešti od 11. do 18. septembra. Skupina, v kateri bodo igrali "azzurri", med najmočnejšimi, saj so v njej še Sovjetska zveza, Bolgarija, Češka, slovaška, Švedska in Zahodna Trst. Po mnenju trenerja Vittoria Tracuzzija, sta slednji dve doseglevi največje varovance. Kljub temu pa je Tracuzzi mnenja, da bi bil še velik uspeh, če bi zasedli četrto mesto na SZ, Bolgarijo in ČSSR. Na zadnjem svetovnem prvenstvu, ki je bilo v Trstu, je Italija pristala na sedmim mestu.

● **PIERFRANCESCO PAVUŠ** nastopil na sobotnem in nedeljskem finalu atletskega evropskega pokala v Londonu. V teku na 100 m ga bo zamenjal Carlo Simionato, v štafeti 4x100 m pa Giovanni Bongiorno.

1. — prvi	1	X	
drugi	2	1	
2. — prvi	X	1	
drugi	1	X	
3. — prvi	2	1	X
drugi	1	X	
4. — prvi	2	X	
drugi	X	1	
5. — prvi	1	2	X
drugi	X	1	
6. — prvi	2	1	
drugi	X	2	

● **VISOK PORAZ CATANIE.** V večerajšnjem prijateljskem nogometnem srečanju v Catanii je domači prvligaš izgubil proti brazilskemu moštvu Vasco da Gama kar z 0:4 (0:3).

Za razpoložene goste sta po dva zadetka dosegla Marcelo in Amauri.

MOSKI
100 m ovire: Kalek (Pol.) 12'73;
100 m: Ferner (ZRN) 2'21'82; kladi-
vo: Rhiem (ZRN) 78,86 m; 400 m
ovire: Moses (ZDA) 48'48; krogla:
Sarul (Pol.) 21,14 m; 100 m: Lewis
(ZDA) 10'07; troskok: Hoffmann
(Pol.) 17,15; milja: Scott (ZDA) 3
min. 49'21; 400 m: Cameron (Jam.)
45'01; 110 m ovire: Foster (ZDA)
13'59; 3000 m: Kipkoeh (Ken.) 7
min. 46'18; daljina: Grimes (ZDA)
8,09 m; 800 m: Mack (ZDA) 1'44'43;
200 m: Lattany (ZDA) 20'22; 3000 m
zapreke: Marsch (ZDA) 8'12'62;
kopje: Petranoff (ZDA) 93,54 m.

ZENSKA
800 m: Decker (ZDA) 1'59'14; 100
m: Otley (Jam.) 11'09; kopje: Lillak
(Fin.) 72,36 m; višina Meyfarth (Z
RN) 1,96 m.

Po bajnih nakupih, vročih polemikah in prijateljskih tekmah

Z nedeljskim prvim kolom italijanskega pokala bodo nogometaši vendarle začeli uradno sezono

Po enem mesecu »govorjenega« nogometa (kuponirana borza nogometašev) in mesecu prijateljskih tekem, ki običajno zbudijo pri navijačih in v tisku neutemeljena velika navdušenja ali pa prav tako neutemeljene vroče polemike, se veliki voz italijanskega profesionalnega nogometa končno premika v smeri uradne sezone.

Sezona se sicer začne s tekmami italijanskega pokala, ki ima v tem obdobju nalogo, da uvaja postopoma ekipe do fatidne nedelje (11. septembra), ko bo končno šlo zares, saj se bosta začeli prvenstvi A in B lige. Pokal je torej nekakšna predjed, ki ima s prvenstvom skupnega le to, da so v tem tekmovanju že pomembne točke in seštevki danih in prejetih golov. Ker ta prvi, kvalifikacijski del pokala soppada z dobo, ko so vse ekipe še na pripravi in so torej možna velika presenečenja, si vsi trenerji krijejo hrbet z izjavami, da je pokal za njih postranske važnosti, saj so njihove misli osredotočene na prvenstvo. Pokal (revni sorodnik prvenstva) pa dobi velik pomen ob koncu sezone, saj služi marsikateri ekipi kot opravičilo in delno plačilo za morebitno negativno sezono (spomnimo se samo na navdušenje igralcev Juventusa, ko so lansko leto osvojili pokal:

zgledalo je, kot da bi osvojili »mundial« ...).

Podobno kot lani, se bo tudi tokrat udeležilo kvalifikacijskega dela pokala poleg 16 prvoligašev in 20 drugoligašev tudi po šest ekip, ki so se bolje uvrstile v lanskem prvenstvu C - 1 lige, torej skupno 48 ekip, ki so porazdeljene v 8 skupin po 6 moštev. V naslednje kolo (osmine finala) se bosta uvrstili prvi dve uvrščeni moštvi iz vsake skupine. Glede na to, da sta v vsaki

skupini po dva prvoligaša, je jasno, da bi morala biti sestava uvrščenih ekip v naslednje kolo zelo podobna sestavi prvoligaškega prvenstva (razen presenečenj seveda ...).

Tekmovanja se bosta seveda udeležili tudi Triestina in Udinese. Triestina bo nastopala v prvi skupini skupno s Pizo, Sampdoria, Cremonesejem, Pistoiesejem in Campanio. Zrebo je bil Tržačanom precej naklonjen, saj se bo pred lastnim občinstvom pomerila s Pizo, Sampdoria

in Pistoiesejem; gostovala pa bo v Cremoni (proti ekipi, ki ji lani za las ni uspelo napredovanje v A ligo) in v Neaplju proti tretjeligašu Campanii, ki je nekakšna »depandance« neapeljskega prvoligaša. Koledar tekem je torej za Triestino zelo ugoden in bi lahko tudi poskrbela za presenečenje.

Udinese pa je glavni favorit tretje skupine, saj razen Napolija ni ekipe, ki bi se mu lahko enakovredno zoperstavila. Poleg Udineseja in Napolija sestavljajo to skupino drugoligaša Cavese in Varese ter tretjeligaša Cosenza in Bologna. Za Videmčane bi moralo zato biti nevarno le podcenjevanje nasprotnikov.

Z začetkom italijanskega pokala pa se začne tudi priljubljena nogometna stava Totocalcio, ki bo trajala vse do konca drugoligaškega prvenstva (10. junija). Do tega dne pa bodo lahko vsi igralci te športne igre lahko sanjali o bajnih zmagah. Naj omenimo, da bo letos v nekatere države (Abruci, Marche, Molise, Lazio, Sardinija, Toskana in Umbrija) že na voljo igralcem mehansirani sistem igranja, ki naj bi olajšal »delo« igralcev in preprečil morebitne napake. Ta sistem igranja bodo v sezoni 1984-85 vpeljali po vsej Italiji. I. P.

V SUPERPERESNI KATEGORIJI

Američan

Mayweather

zopet uspešen

LAS VEGAS — Američan Roger Mayweather je brez težav ohranil naslov svetovnega boksarskega prvaka v superperesni kategoriji, s tem da je že v prvem krogu s k.o. premagal čilskega predstavnika Benedicta Villablancu.

Za ameriškega boksarja je to že 17. zmaga, za Čilenca pa prvi poraz.

V SUPERLAHKI KATEGORIJI

Martinese

ubranil naslov

MERCATINO DI CONCA (Pesaro) — Italijanski naslov v superlahki kategoriji je trdno ostal v rokah Giuseppea Martineseja. Izzivalec, Giovanni Carrino, je sicer pokazal preudarnost in bojevitost, kar pa ni bilo dovolj proti tehnično boljšemu Martineseju.

Italijanski prvak je od vsega začetka prešel v napad, vendar je na trenutke pokazal tudi utrujenost, česar pa Carrino ni znal izkoristiti. Srečanje je bilo tako vseskozi živahno in bojovito. Za Martineseja je bila to že 37. zmaga na skupno 47 srečanj, za Carrina pa že sedmi poraz na skupno dvajset dvobojev (aprila 1980 je proti Cusmi izgubil priložnost, da bi se potegoval za italijanski naslov v lahki kategoriji). Po mnenju sodnika se je srečanje sicer končalo neodločeno 116:116, vendar sta sodnika zmago prisodila Martineseju s 118:114.

SPORED 1. KOLA (21. t.m.)

1. SKUPINA
Triestina - Pisa
Pistoiese - Cremonese
Campania - Sampdoria

2. SKUPINA
Catanzaro - Lazio
Perugia - Juventus
Taranto - Bari

3. SKUPINA
Cavese - Varese
Cosenza - Napoli
Udinese - Bologna

4. SKUPINA
Cesena - Inter
Empoli - Avellino
Sambenedettese - Parma

5. SKUPINA
Arezzo - Milan
Atalanta - Padova
Rimini - Roma

6. SKUPINA
Foggia - Monza
Genoa - Palermo
Vicenza - Torino

7. SKUPINA
Carrarese - Cagliari
Catania - Reggiana
Verona - Campobasso

8. SKUPINA
Casertana - Lecce
Como - Ascoli
Pescara - Fiorentina

OBVESTILA

SD Vesna

vabi vse dečke, tudi iz okoliških vasi, ki bi radi igrali nogomet in ki so rojeni od 1.7.1968 do 30.6.1970, da se zglasijo vsak dan na igrišču v Križu od 18.30 dalje.

Jadranski klub Čupa

prideji jadranski tečaj v razredu »optimista« za otroke od osmega do štirinajstega leta. Tečaj bo vodil član Dario Bensi od 22. do 27. avgusta. Vpisovanje na klubskem prostoru v Sesljanem zalivu vsak dan od 9. do 18. ure. Za pojasnila telefonirati na številko 763912 v večernih urah.

TPK Sirena

obvešča, da se pred društvenim tereom v Barkovljah redno odvijajo jadranski treningi ob torkih in četrtkih, od 14. ure dalje. Treningov se lahko udeležujejo tudi mladi kadeti in kadetice, ki so komaj končali jadralski tečaj pri TPK Sirena.

Šahovska sekcija SD Polet

obvešča vse ljubitelje šaha, da je poletni igralni čas vsak torek in petek ob 20. uri na sedežu v krožku Poleta, Ul. Rieccatorio. Toplo vabljeni.

• FRANCOZ JACQUES GEORGES je postal (po smrti Artemia Franchija) začasni predsednik evropske nogometne zveze.

Priprave naših nogometnih ekip za nastop v AL

Mikuš (Kras): «Nastopili bomo na dveh turnirjih»

Na lepem travnatem igrišču so se v torek zvečer zbrali nogometaši članske ekipe Krasa, med katerimi smo opazili tudi nekaj novih obrazov, vendar, kot so nam povedali voditelji kluba, doslej glede novosti ni še nič dokončnega.

Pred treningom smo se približali novemu trenerju ekipe Milanu Mikušu in ga zadržali le nekaj minut, saj se mu je zelo mudilo, da začne s pripravami. Vprašali smo ga, kako bodo potekale priprave in kje bo igrala ekipa pred začetkom prvenstva.

«V prvih dneh priprav je razum-

ljivo, da poleg kondicije moramo vaditi vzdržljivost in moč posameznikov. V drugem obdobju dela pride na vrsto hitrostna vzdržljivost, nakar bomo prišli na taktiko igre in uigranost. Upam, da bodo fantje resno delali in da bodo pred začetkom prvenstva dobro pripravljeni. Prav zaradi tega bomo sodelovali na dveh turnirjih, in sicer na memorialu Ž. Race, ki ga organizira SD Primorje, in na 1. turnirju O. Vatovac, ki ga bo letos prvič organiziralo naše društvo v začetku septembra v počastitev spomina preminulega odbornika Krasa.»

«Bodo letos v ekipi spremembe?»
«Prezgodaj je o tem govoriti. Trenutno lahko povem le, da je struktura moštva v glavnem kot lani. Do začetka prvenstva pa manjka še mesec dni in zato lahko pride še do sprememb.»

Od Mikuša je bilo res težko zvedeti kaj več, zelo se mu je mudilo za prvi trening. Nogometaši so ga na igrišču nestrno čakali in če upoštevamo, da je to bil prvi trening, jih je bilo res mnogo. Če jih bo imel Mikuš skozi vso sezono toliko na igrišču, ali morda še več (mnogi trdijo, da se bo Kras letos precej ojačil), potem mislimo, da Mikuš ne bi smel imeti težav. V primeru velikega številca nogometašev morda pride v ospredje le problem izbire in morda ta je še najtežja naloga za vsakega trenerja. Prepričani pa smo, da bo

SD KRAS 1983/84

VRATARJA

Paolo Coronica (1956), Mauro Paulin (1956)

BRANILCI

Auro Sukan (1955), Sandi Klun (1958), Darko Škabar (1961), Peter Terčon (1958), Paolo Villalta (1955), Denis Gnesda (1961), Stojan Suc (1966), Drago Purič (1965)

VEZNI IGRALCI

Ladi Blažina (1950), Miloš Milič (1957), Claudio Puntar (1954), Sergio Olivo (1961), Fabio Corbatti (1958), Boris Skerk (1965), Roberto Vidali (1965)

NAPADALCI

Gabriel Ferfoglia (1956), Ljubo Milič (1954), Franco Samec (1955), Fabio Košuta (1963), Nino Spataro (1961)

Mikus prav gotovo kos tudi tej težavi, ki doslej sicer ne še obstaja, saj ima Kras v seznamu kot novost le bivšega člana Primorja Vidalija ter

mladinca Šuca in Puriča, katerima se je po enoletnem prisiljenem počitku pridružil še Peter Terčon.

B. Rupel

Danilo Lokar

Ples

Telo pa je mogočno lezlo iz vreče; že je bilo do pasu zunaj in zdelo se mu je — zdaj plane, me objame in konec.

«Ti moj!» In mu bo zavihtela lakto okrog pasu.

A ni se vzdignilo, le voz je odskakoval dalje, ples se ni mogel več unesti.

Kresovi so ugašali. Zvonovi so padali v noč in molk, zvezde so belo plamenile.

Voz je obstal. Pokopališče je bilo pri cesti. Tankred je privezal vaje ob železna vrata.

«In veš, kako so dejali mati podgana? Ne na žegnana tla, med križe; v koprive za mrtvašnico, v grobljo, tam niso tla posvečena. Kako je vihtela roke, kača! In s steklenico je kolobarila po zraku!

Da je župnik ni hotel poslušati, da jo je vrgel pred vrata in da bi jo najrajši oblihl s kropom! Češ naj gre na občino. Da ima občina dosti gmajne in ko je paše za crknino, mrhovino! Vse to je pekel in strupenina! Ta mati podgana in oni vsi! In da ne kopajva pregloboko, da se ne sme poznati kraj, nič gomile in nič kamnov. In da morava poplesati z nogami, zravnati zemljo in jo prekriti z gručcem, modras tržaški! Da morava vrniti konjak, če ne bo delo v redu, da bi te satan!»

Nato je Marcel prislonil steklenico na prvi nagrobnik.

Koradin je skočil v širokem loku z voza in stopil med križe in gomile ob zidu pokopališča. Odsojen se je naslonil s podbradkoma na hladno ope-

ko, strmel po dolini in v daljavo, ki je počasi tonila v mraku.

Hiša je stala na samotni sredi doline ob veliki cesti, uro hoda do trga na eno stran, uro hoda do drugega. Pod večer so se zgrinjale trume vojakov z obeh strani in strašno čudno je bilo komu pomisliti, da je vojske konec in da prihaja ljubezen v tej obliki na svet.

A ni bilo drugače. Vojaštvo, ki je zasedlo nova ozemlja, je bilo lačno in žejno ženske, naskakovalo je dekleta in piletnice po samotah. Višje poveljstvo je določilo na vsakih petdeset kilometrov javno hišo in vojaški red je bil vzpostavljen čez noč.

Koradin se je napravil pod mrak s tovarišiji in ni vedel, kaj bi. Ugajal mu je mlačni zrak junjskega večera po tolikih pomladnih nalivih, ugajalo mu je živo brbljanje spočite družine, ugajala naposled pot brez cilja.

A ko je prišel pred samotno hišo, ga je nekaj kruto zgrabilo za srce. Vse naokoli je polegalo po trati moštvo in čakalo, da pride na vrsto. Hodil je kakor omotičen dokaj časa med njimi, nazadnje se je pa zrušil na prazen prostor med vrstami in zaprl oči.

Komaj deset metrov od njega je zijalo široko odprto okno sredi stopnišča; na stopnišču, po vsem pločniku, po cesti, se je prestopalo moštvo in hlepelo.

«Ženske, ženske, ženske... ženskega telesa — dajte!» Čutil je, kako se je gneča na stopnišču zagozdila, čutil ta korakec za korakcem, stopnišče za stopnišče in vse bliže, vse bliže vratom, taberna-kliju ljubezni. Morda se odpro vrata vsakih pet mi-

nut, morda vsakih deset, morda komaj na četrt ure. «Zver je zlakotana! Ne, človek je lačen!» — je mogel.

Potem so vstali glasovi čisto blizu njega in Koradin je opazil, kako mu ledeni srce.

«Pusti mene, brat, pusti! Že tretji večer čakam zaman! Plačam ti! Na! Tu imaš!»

A oni drugi se ni vdal in morje je vzvalovilo.

Nastal je trušč; slišal je, kako se je reka zaustavila, kako raste in hoče preplaviti breg. Nato udarec in še in — lop, lop, lop! — nekdo je obležal, se skotalil po stopnicah nizdol in še nekdo in še.

«Kristjani! Kaj je to po pravici?! Tretji večer čakam, pa me sune z bajonetom v križec kakor mačka! Jaz nisem maček, lopov prekleti! In k ženski se ne sme z ostrino! Strogo prepovedano! Kako peče! In kako živo teče! Hlačnica polna krvi! Jutri na komando! U!»

Koradin si je zatisnil ušesa. Kdaj so mu omahnile roke, ni vedel, ker ga je premagala žalost in je zaspal. Spal je dolgo. Ko se je prebudil, se je pretakala mlečna belina nad gorami.

Gneče ni bilo več. Posamezni vojaki, utrjeni, na pol omedlevidni so se opletali okoli hiše in dalje po cesti. Božji mir, samota.

Ko je Koradin živo stopil po stopnicah, se je igral prvi medli žarek na tleh. Odprl je vrata, toda v sobi ni bilo nikogar.

Na na pol razdejani železni brandi je ležalo s samo ponjavo pregrnjeno telo mlade brunetke, ki je očitno globoko spala.

«Saj ni mrtva?! Gospod! Ne, ni mrtva,» se je prestrašil.

Naročnina: Mesečna 9.000 lir - celoletna 108.000 lir. - V SFRJ številka 6,00 din, naročnina za zasebne mesečno 100,00, letno 1000,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 140,00 letno 1400,00 din.
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Gradišče 10/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 39.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih: povprek 20% IVA 18%. Osmrtice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

primorski dnevnik

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Strada De Rubens 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Član italijanske
zveze založnikov FIEG

Ogromna škoda pri pridelku povrtnin in sadja Neprizanesljiva suša na Koprskem

KOPER — Še v juniju je kazalo, da bo letošnja letina na Koprskem zelo dobra, da bo bogato obrodil paradižnik, da bo dovolj krompirja, koruze, breskev in hrušk, grozdja ter drugih pridelkov, pa je dolgotrajna suša, kakršne na Koprskem že desetletja ne pomnijo, doslej marsikje »pobrala« tudi več kot pol pridelka. Strokovnjaki koprške Agrarie so si konec minulega tedna ogledali kmetije v zaledju občine ter pripravili prve ocene o posledicah suše.

Suša na Koprskem traja praktično že polna dva meseca in le pšenica je relativno dobro obrodila, kmetje pa so zadovoljni tudi s pridelkom čebule. Vse drugo pa slabo kaže, saj je suša pobrala hud davek. Tako bo na primer pridelek koruze za kar 90 odstotkov manjši od predvidenega, koruzo, ki se še ni posušila, pa kmetje že uporabljajo za živalsko krmo. Za približno 40 odstotkov manj bo fižola, enaka »usoda« čaka tudi krompir in kumare. Pa-

radižnika, nosilne kulture na tem območju, bo letos vsaj polovico manj kot so predvideli. Junija je kazalo, da ne bo težav z izpolnitvijo plana — 2400 ton odkupa — in nekateri so, glede na lep »nastavek«, govorili celo o 3.000 tonah, toda suša je spet opravila svoje. Doslej so ga namreč odkupili le 1100 ton in pričakujejo, da ga bodo le še kakih 100 ton. Pri tem gre seveda za paradižnik, ki ga kupujemo na trgih in v zelenjavnih trgovinah. Pričakovani bi torej, da ga bo po sili razmer več ostalo za industrijsko predelavo, pa je tudi zanjo odkup pod vsemi pričakovanji: doslej so ga v Kopru odkupili le kakih 60 ali 70 ton in dobro bo, če se bo do konca sezone nabralo 150 ton tega paradižnika. V ilustracijo naj zapišemo, da so ga običajno v industrijske namene odkupili 400 do 500 ton.

Podobno kot vrtnine, je suša prizadela tudi sadje. Breskev bo letos približno 30 odstotkov manj kot so

predvidevali, le malenkost boljše pa bo s hruškami. Pri koprski Agrarii pravijo, da nimajo težav le zaradi zmanjšanih količin, pač pa jim dohodek niža tudi slabša kakovost blaga. Tudi oljke, katerim so lani in letos na Koprskem namenili precej pozornosti, so prizadete. Na najbolj prisojnih predelih že odpada listje in seveda tudi plodovi, medtem ko bolj odporne, soncu manj izpostavljene oljke, še bijejo boj s sušo. Vsekakor pa ta nadloga ne bo dobro dela lani posajenim mladim oljčnim drevesom (4000 sadik na 19 hektarjih), ki rabijo več vlage.

In grozdje? Mnogi kmetje negujejo, da letos tudi dež ne bo več pomagal, da bo grozdje ostalo drobno, da letina ne bo kakovostna. No, pri Agrarii še niso povsem obupali in menijo, da je le kakih 20 odstotkov vinorodnih površin suša doslej tako prizadela, da grozdju ni več pomoči.

Indijo močijo monsuni

V velikih poplavih, ki so zadnjih 11 dni zajele zahodne in osrednje dele Indije, je izgubilo življenje 145 ljudi, z ogroženih območij pa so evakuirali več kot štiri tisoč oseb. Najbolj prizadeta je indijska zvezna država Maharashtra, kjer so poplave terjale 115 smrtnih žrtev. Monsunsko deževje se je to razdvižalo z začetkom avgusta in je nekatere kraje povsem odrezalo od sveta. Na naši fotografiji je ulica mesteca Rohtak, nedaleč od New Delhija, kjer življenje v do kolen segajoči vodi teče naprej (Telefoto AP)

Športniki se selita na ekran

Prikupni dekleti sta svetovna prvakinja v peterboju Kathy Taylor in britanska telovadka Suzanne Dando, ki bosta na londonski BBC vodili otroško športno oddajo »Stopwatch« (Telefoto AP)

Kdo gospodari v Beli hiši?

WASHINGTON — Kdo je v resnici gospodar v Beli hiši? Vprašanje se zdi na prvi pogled odveč, saj je Ronald Reagan predsednik ZDA. Toda, če se bolj od blizu prisluhne ameriški tisku in govoricam v nekaterih krogih, potem postane jasno, da Reagan deluje v krogu treh svojih najbolj zvestih sodelavcev. To so državni tajnik za obrambo Weinberger, ameriška veleposlanica pri OZN Jeane Kirkpatrick in William Clark.

Weinberger je znan, tudi Kirkpatrickova je znana javnosti zaradi svojih skrajno desničarskih nazorov (v OZN), manj pa se ve o Clarku. V Washingtonu mu pravijo preprosto sodnik, ker je bil svoj čas (pred prihodom v Belo hišo) član vrhovnega sodišča v Kaliforniji.

V Clarkovi delovni sobi visita na zidu šerifska zvezda in revolver »colt 45«. Njegov ded je bil nekoč šerif v Kaliforniji, ko je tam spore med ljudmi in z oblastmi odločevalo to, za tedanje čase, najbolj smrtonosno orožje.

»Sodnik« Clark gleda z nostalgijo na tiste čase in prav tako tudi Reagan. Toda prijateljstvo med obema ne temelji samo na obujanju spomina iz časov »Divjega zapada«, temveč ima sedaj svoje korenine v zapletenih mednarodnih dogodkih. »Sodnik« Clark je najvplivnejši svetovalec ameriškega predsednika. Vse svoje druge sodelavce ima

Reagan za »sinove«, toda Clark je zanj »brat«, čeprav je nekoliko mlajši od njega (Reagan je star že čez 70 let).

Tako Reagan kot Clark sta oba istega mnenja: sovjetski komunizem in komunizem na splošno predstavlja najhujšo nevarnost, kateri se je treba upreti z vsemi sredstvi. Vseeno, jaška sila ZDA mora biti sredstvo te politike in vsakem poldnevniku v svetu. Clark je bil najbolj trd zagovornik nepopustljive linije na ženevskih pogajanjih o nadzorstvu nad jedrsko oborožitvijo. Reagan mu toliko zaupa, da ga je pred kratkim imenoval za predsednika celotne koordinacijske skupine za vprašanja oborožitve in razorožitve.

In še so področja, kjer Clark odločilno vpliva. To je primer Bliznjega vzhoda, kjer je bil pred časom odstavljen poseben predsednikov odposlanec Habib, na njegovo mesto pa je bil imenovan McFarlane, ki je prvi sodelavec in osebni prijatelj »sodnika« Clarka.

Vpliv Clarka pa sega danes posebno na srednjemeriško področje. Prav njemu gre zasloga, da se je Reagan odločil za najbolj hrupno demonstracijo sile v karabskem območju s številnimi ladjevji, letalonosilkami in ogromno letalsko silo. Zunanji minister Schultz sploh ni vedel, kaj se pripravlja na karabskem območju. Zagrozil je tudi, da se bo umaknil v Kalifornijo, če se bodo sprejemali sklepi (piši Clark) brez njegove vednosti.

Demantij Vatikana

VATIKAN — V Vatikanu so včeraj odločno demantirali izjavo papeževga dvojnika, britanskega policaja Billa Birda, da ga je Janez Pavel II. pooblastil, da ga »pooseblja« v dobrodelne namene. Glasnik Vatikana je v razgovoru z novinarji poudaril, da papež ni nikoli dal omenjenega pooblastila.

Neurje na Sardiniji

CAGLIARI — Na Sardiniji še delajo obračun škode, ki jo je povzročilo v sredo silovito neurje, podobno tajfunu. Gmotna škoda je precejšnja, saj se je v valovih potopilo precej jacht, motornih čolnov in počitniških plovil, človeških žrtev pa kot kaže ni bilo. Policija in luška poveljstva pa so imela polne roke dela z reševanjem tistih dopustniških kapitanov in izletnikov, ki jih je slabo vreme zasačilo na morju.

Milijarda za nadzor nad vulkani

RIM — Tudi Italija bo v kratkem imela svoj urad za nadzor nad vulkani. Odlok o ustanovitvi telesa je sprejelo ministrstvo za znanstveno in tehnološko raziskovanje. Uradu so, kot je bilo objavljeno v uradnem listu, dodelili letno dotacijo ene milijarde lir za opravljanje zahtevne naloge.

Vodka na zatožni klopi

MOSKVA — Prevelika ljubezen moškega do... vodke je najpogostejši razlog za razporeko v Sovjetski zvezi. Podatek je objavila Literaturnaja gazeta v obsežnem članku o ločitvah v SZ. Iz statistik, ki jih citira list, kaže, da je razporeka večkrat posledica mladostne nezrelosti in premajhne odgovornosti para, saj kaže da se dober odstotek zakoncev odloči za poroko po zelo kratkem poznanju.

Umrl Ira Gershwin

NEW YORK — V sredo je v starosti 86 let umrl v New Yorku Ira Gershwin, brat znanega ameriškega skladatelja in avtor besedil uspešnih glasbenih komedij. Ira, ki je v mladosti živel v senci brata, je napisal besedilo zelo znanih komedij kot je na primer »porgy and Bess«.

Priznanje Sofii Loren

NEW YORK — Sofia Loren, italijanska filmska zvezdnica, ki je v zadnjih časih bolj znana zaradi težav z davkarji kot pa zaradi umetniških dosežkov, bo na čelu vsakoletnega spreveda, ki v New Yorku proslavlja obletnico odkritja »novega sveta«. Za igralko je to znano priznanje, saj so v prejšnjih letih bili na čelu spreveda umetniki kot Luciano Pavarotti, Frank Capra in Frank Sinatra.

Se bo panda ohranil?

PEKING — Posebno zadnja leta ne samo ekologisti, temveč vsi ljubitelji narave veliko govorijo o nevarnosti, ki preti nekaterim rastlinskim in živalskim vrstam za njihovo ohranitev. Tudi medved tibetanskih džungel, ki ga poznamo pod imenom veliki panda, se mora prav v tem času borovati na svojvrsten način za lastno ohranitev. Zmanjkalo mu je namreč hrane, tako da je v nevarnosti, da izumre. Kitajska je takoj ukrepala in nakazala približno 240 milijonov lir, da bi se preprečila masovna smrt.

Na Kitajskem je danes približno tisoč primerkov velikega pande, ki žive pretežno na tibetanskem področju. Njihova najljubša hrana so vršički po sebnih vrstih bambusa, tako da se z drugimi zelenimi rastlinami skoraj ne hranijo. Prav ta posebna vrsta bambusa pa je začela izginjati, kar vsekakor ni zaskrbljujoče dejstvo, saj, menijo izvedenci, gre za naraven cikel, ki se ponavlja vsakih petdeset, šestdeset let.

Agencija »Nova Kitajska« poroča, da rastlina že nekaj mesecev cveti, to pomeni, da se pripravljajo semena za prihodnjo bambusovo generacijo. Cvet pa je za stare rastline znak, da so svoj biološki krog zaključile in tako odmrejo. Med eno in drugo generacijo rastlin seveda ni, zato so zdaj veliki panda prikrajšani za svoj »vsakdanji kruh«.

Pristojne kitajske oblasti so pripravile načrt za reševanje tibetanskega medveda. Dve sta nakazani rešitvi: uloviti živali in jih hraniti z bambusom, ki prihaja z področij Kitajske, kjer še rase, ali pa preseliti medveda na ta področja. Za medveda namreč po vsej verjetnosti ni možna drugačna prehrana, saj so tisti, ki so se hranili s travo, zdaj v smrtni nevarnosti.

Izvedenci še poročajo, da je v letih 1975 in 1976 že prišlo do tega pojava in je takrat umrlo 138 velikih pand.

N. V. Gogolj: Taras Buljba

(32.)

riše: Željko Lordanič

